

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพฯ

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
พฤษภาคม 2554

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพฯ

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพฯ

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2554

สมพร ตอยยีปี. (2554). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก. กรุงเทพฯ: สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพฯ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา
หนองจอก กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 44 คน
ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 16 คาบ
คาบละ 50 นาที ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized One Group
Pretest- Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย
และแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าทดสอบ
ทางสถิติ t – test Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพ 82.09 / 82.58
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
วิชาภาษาไทย มีความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE DEVELOPMENT OF WORKBOOKS ON THAI CREATIVE WRITING SKILL
FOR MATHAYOMSUKSA I STUDENTS, SAINT THERESA SCHOOL,
NONGJOK, BANGKOK.

Presented in Partial Fulfillment of Requirement for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

May 2011

Somporn Toiyeebee. (2011). *The Development of Workbooks on Thai Creative Writing Skill for Mathayomsuksa I Students, Saint Theresa School, Nongjok, Bangkok.*

Master's Project, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University, Project Advisor: Asst.Prof, Kachornsri Jatikananda.

The purpose of this research was to develop the workbooks on Thai creative writing skill for mathayomsuksa I students, Saint Theresa School, Nongjok, Bangkok.

The sample were 44 mathayomsuksa I students in the second semester of the 2010 academic year, Saint. Theresa School, Nongjok, Bangkok. They were selected by cluster random sampling for 1 classroom, 44 students. They were through for 16 fifty-minutes periods. The data were statistically by t-test for the Dependent Samples.

The instrument used in this research was Workbooks on Thai Creative Writing Skill and the creative writing ability test. The data were statistically analyzed by t - test dependent samples.

The results of this research indicated that:

1. The efficiency of the development of workbooks on that creative writing skill was 82.09/82.58

2. The students' creative writing ability before and after the experiment was significantly different at .01 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒน ะศิริ ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขจรศิริ ชาติกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานิน รุ่งเรืองธรรม ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการจัดทำงานวิจัยนี้ ด้วยความเมตตาตลอดมา พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนคณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่ได้ประสาขาวิชาความรู้ให้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณซิสเตอร์ดร. เยาวลักษณ์ รอดงามผู้อำนวยการโรงเรียนเซนต์เทเรซาหนองจอก กรุงเทพฯ ที่กรุณาให้การส่งเสริม สนับสนุนผู้วิจัยตลอดการทำวิจัย ในครั้งนี้จนประสบผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และเพื่อนๆ ที่โรงเรียน เซนต์เทเรซา เพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) ที่ให้กำลังใจ กำลังกาย และคอยให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอด และขอขอบใจนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้ที่เป็นกำลังใจอันสูงสุด ที่ก่อให้เกิดความมานะพยายามจนประสบความสำเร็จและช่วยเหลือในด้านต่างๆ ด้วยดีตลอดมาคือ คุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้องๆ ในครอบครัวทองเจือทุกคน

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณณรงค์ยศ ตอยยีปี และ สมาชิกในครอบครัวตอยยีปีทุกคน ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือคอยให้ กำลังใจ ด้วยความรักความห่วงใยตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัย ประสบความสำเร็จในการศึกษา คุณค่าและประโยชน์อันพี้งมีจากการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณดีและประโยชน์ที่ได้รับแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

สมพร ตอยยีปี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	9
ความหมายของการเขียน.....	9
ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	10
จุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	12
ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	14
องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	15
หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	17
ประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	20
รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	21
เกณฑ์การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	25
ความหมายของความคิดสร้างสรรค์.....	25
องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์.....	26
การสอนความคิดสร้างสรรค์.....	27
ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์.....	28
งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ.....	31
ความหมายของแบบฝึกทักษะ.....	31
หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ.....	32
หลักการทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ.....	35
ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ.....	36
ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี.....	37
ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	42
กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42
แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย.....	42
แบบประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	45
แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	47
วิธีการหาคุณภาพแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	51
สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน.....	54
4 ผลการศึกษาค้นคว้า.....	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	59
ความสำคัญของการวิจัย.....	59
สมมติฐานในการวิจัย.....	59
ขอบเขตของการวิจัย.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การดำเนินการทดลอง.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สรุปผลการศึกษาวิจัย.....	62
อภิปรายผลการศึกษาวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย.....	
ตัวอย่างข้อสอบวัดความสามารถในการเขียน.....	76
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	106

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลอง แบบ Randomized One – Group Pretest – Posttest Design	49
2 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	57
3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญในสังคมและช่วยสร้างสรรคความเข้าใจอันดีต่อกันของคนในสังคม เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ต่าง ๆ และช่วยพัฒนาความคิด ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชาติไทย ตลอดจนการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันของคนในชาติ ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกราชของชาติไทย ที่มีความรุ่งเรืองแห่งอารยธรรม และเป็นที่น่าภาคภูมิใจของคนไทยมาช้านาน ดังนั้น ภาษาจึงมีความจำเป็นเพราะถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ จึงต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญ แยกแยะเป็นอย่างดี (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. ม.ป.ป.: 1-5)

จากหลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทยมุ่งส่งเสริมทักษะทั้ง 5 ด้าน คือ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา และวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเป็นทักษะที่ต้องใช้ภาษาเพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง ซึ่งสอดคล้องกับของ กรรณิการ์ พลยุทธ์ (2541: 1) ที่แสดงความเห็นว่าการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น เป็นเรื่องของการฝึกทักษะ การที่จะใช้ภาษาไทยได้นั้น ไม่ใช่เป็นไปตามธรรมชาติ แต่ต้องอาศัยจุดนิภาวะและประสบการณ์การสอนภาษาไทย สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน การเขียนเป็นทักษะในการส่งสารที่สำคัญ เพื่อการแสดงความรู้ ความคิดและความต้องการของ ผู้ส่งสารออกเป็นลายลักษณ์อักษร

การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญและมีขั้นตอนที่ต้องใช้ความรู้ความคิดและประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มาเพื่อผู้เขียนจะได้ถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ที่ทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ ดังที่ กองเทพ เคลือบพณิชกุล (2542: 8) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ มนุษย์นำมาใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร โดยที่ผู้เขียนส่งสารออกไปด้วยการใช้ลายลักษณ์อักษรที่มีความหมาย เพื่อให้ผู้รับสารอ่านแปลความหมายเกิดความเข้าใจตรงกัน กับผู้ส่งสาร การเขียนจึงมีความจำเป็นและสำคัญมากที่จะต้องนำมาใช้เรียงเรียงความรู้ จากคำบรรยายของครูหรือบันทึกความรู้จากตำราต่างๆ และการเขียนยังมีความสำคัญตามที่ นฤมล ม่วงไทย(2543: 2) ได้ให้ความสำคัญการเขียนไว้ว่า การเขียนนับเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับทุกคนที่ใช้ใน การสื่อสารเรียนรู้ และการประกอบอาชีพ

จำเป็นต้องพัฒนาทักษะการเขียนให้ดี หมั่นฝึกฝนการเขียนอยู่เสมอรู้จักแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ให้ทันต่อโลกและเหตุการณ์ การฝึกทักษะการเขียนมีความสำคัญอย่างมาก เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุด ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์หมายความว่า ความรู้ที่ฝึกฝนได้และศิลป์หมายความว่า เทคนิควิธีการของผู้เขียนแต่ละคนที่จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจงานเขียน ดังนั้นการเขียนจึงเป็นทักษะที่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนา การเขียนนั้น ความคิดเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเขียนมากเพราะจะช่วยให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ และความคิดที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ความคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนได้หลายรูปแบบ การเขียนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษารเรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาผู้เรียน 2 ด้าน คือ การฝึกทักษะการคิด และพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียน ที่ต้องได้รับการกระตุ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์และจินตนาการ จนทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นความคิดของตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย จะพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ มีทักษะและความสามารถในด้าน การเขียน ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนต่ำ เพราะผู้เรียนขาดทักษะในการฝึกหัดเกี่ยวกับการเขียน เช่น ขาดความรู้และความคิดในเรื่องที่จะเขียน การใช้ถ้อยคำ สำนวนและการเรียบเรียงประโยคเขียนวกไปวนมา ขาดเนื้อหาใจความสำคัญ ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการเขียน เนื่องจากเป็นการเขียนที่อาศัยทั้งความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ดังที่สุภา พิมพาแป้น (2546: 4) ได้กล่าวไว้ว่าการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ได้ผลดีนั้น แบบฝึกจะช่วยเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการฝึกทักษะด้านการเขียน แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่กำลังได้รับความนิยมอย่างมากในขณะนี้ เพราะแบบฝึกต้องอาศัยเทคนิคกระบวนการ และขั้นตอนในการฝึกที่ชัดเจน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ ที่แปลกใหม่อย่างเสรีในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง การสร้างแบบฝึกที่ดีต้องมีองค์ประกอบอื่นอีกหลายด้าน เช่น สร้างบรรยากาศที่ไร้ความสนใจ สร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนใส่ใจอยากเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนอยากที่จะเขียน การสร้างแบบฝึกควรเริ่มจากง่ายไปหายากควรเป็นเรื่องสั้น ๆ และเรื่องใกล้ตัว จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย เข้าใจตนเองและประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึก วิธีการทำแบบฝึกแบบปลายเปิด เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกแสดงออกทางความคิด สามารถเขียนถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากและดีขึ้น จนกระทั่งในที่สุดนักเรียนก็จะสามารถค้นพบศักยภาพของตนเองได้

จากผลการประเมินทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน มาจากนักเรียนขาดการฝึกฝน เพราะนักเรียนได้รับ การฝึกฝน น้อย และขาดประสบการณ์และความชำนาญ ดังที่ สุภา พิมพาแป้น (2546: 4) กล่าวว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้องตามขั้นตอนเกี่ยวกับการเขียน เพื่อให้นักเรียนจะได้เกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญ มีพื้นฐานในการเขียน เพื่อนำไปใช้เขียนในระดับที่สูงขึ้น แบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น จดจำเนื้อหาในบทเรียน และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน เกิดความสนุกสนาน ในขณะที่เรียน และสร้างความก้าวหน้าของตนเอง การสอนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และจินตนาการในการเขียนนั้น ควรใช้แบบฝึกทักษะประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อช่วยสร้างและพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน แบบฝึกทักษะยังช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษา และช่วยสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังที่ ปาวิชาติ สุขประเสริฐ (2536: 44) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ เป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเน้นการฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่หลากหลายรูปแบบและช่วยให้เด็กสนใจ และเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้แบบฝึกยังมีประโยชน์สำหรับครูในการสอนทำให้ทราบพัฒนาการทาง ภาษาและทักษะในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน และเห็นข้อบกพร่องในการเรียน ซึ่งสามารถแก้ไขปรับปรุงได้ทันที่ อันมีผลทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่มีปัญหาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้สามารถพัฒนา ทักษะการเขียน ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรงแล้ว ยังเป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนา กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์การประเมิน 80/80

3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถนำไปใช้สอนและพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนนำไปพิจารณาปรับปรุงวิธีการสอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป
3. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็น นักเรียน ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 180 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 44 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียน โดยใช้ แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ใช้เวลาในการวิจัย 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหา วิชาภาษาไทย พื้นฐาน เรื่องคำ กลุ่มคำและประโยค ใน หลักสูตรสถานศึกษา ของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำเนื้อหามาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยทั้งหมด 5 แบบฝึก ดังนี้

แบบฝึกที่ 1 สารพันสรรคำ (รู้เรื่องคำประสม)

แบบฝึกที่ 2 เรียงกลุ่มคำหรือวลี (วิเคราะห์และสังเคราะห์กลุ่มคำหรือวลี)

แบบฝึกที่ 3 ถ้อยวจีสรรค์ (สร้างคำให้เป็นประโยคตามบริบทต่างๆ)

แบบฝึกที่ 4 สารพันประโยค (ใช้ประโยคเขียนสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผล)

แบบฝึกที่ 5 พรรณนาเรื่องราว (เขียนแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องราว)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **แบบฝึกทักษะ** หมายถึง สื่อการเรียนประเภทหนึ่ง ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้รับความรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและความรู้ต่างๆ จนเกิดความชำนาญและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้อง ทำให้มีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น ในการสร้างแบบฝึกต้องจัดเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมาย และเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีคำชี้แจงในการปฏิบัติกิจกรรมง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ มีกิจกรรมหลากหลายเพื่อพัฒนาความคิดและทักษะจากการเรียนรู้

2. **การเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง การเขียนที่แสดงความรู้ ความคิด และจินตนาการ โดยถ่ายทอดอารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดอันเกิดจากประสบการณ์เดิม รวมกับประสบการณ์ใหม่ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรที่มีถ้อยคำสละสลวย ถูกต้อง เหมาะสมกับรูปแบบและเรื่องราว ซึ่งผู้เขียนสามารถเขียนอย่างมีอิสระทางความคิด เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เขียน

3. **แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเข้าใจฝึกฝนจนเกิดแนวคิดที่ถูกต้อง และฝึกทักษะการเขียน ที่แสดงความรู้ความคิด และจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ โดยแต่ละแบบฝึกประกอบด้วย คำแนะนำการใช้แบบฝึก จุดประสงค์ การเรียนรู้ ใ้ความรู้ ใ้กิจกรรม แบบฝึกหัดและแบบทดสอบหลังเรียน มีทั้งหมด 5 แบบฝึก

แบบฝึกที่ 1 สารพันสรรคำ (รู้เรื่องคำประสม)

แบบฝึกที่ 2 เรียงกลุ่มคำหรือวลี (วิเคราะห์และสังเคราะห์กลุ่มคำหรือวลี)

แบบฝึกที่ 3 ถ้อยวจีสรรค์ (สร้างคำให้เป็นประโยคตามบริบทต่างๆ)

แบบฝึกที่ 4 สารพันประโยค (ใช้ประโยคเขียนสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผล)

แบบฝึกที่ 5 พรรณนาเรื่องราว (เขียนแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องราว)

4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย

หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีเนื้อหา กิจกรรม สอดคล้องกับพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ความสนใจของผู้เรียน แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย

1. คำแนะนำในการใช้แบบฝึก เป็นคำแนะนำต่างๆ ให้นักเรียนเข้าใจ
2. โครงสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นเนื้อหา ใบความรู้ กิจกรรมต่างๆ แบบทดสอบ แบบเฉลย
3. เนื้อหาที่ใช้ในแต่ละแบบฝึก ประกอบด้วย ความรู้เรื่อง คำประสม การวิเคราะห์ และสังเคราะห์กลุ่มคำหรือวลี การสร้างคำให้เป็นประโยคตามบริบทต่าง ๆ การใช้ประโยคเขียนสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผล การเขียนแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องราว
4. แบบทดสอบวัดความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5. **ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง ความสามารถในการเรียบเรียงความรู้ ความคิด จินตนาการและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความแปลกใหม่ โดยใช้ภาษาเขียนของตนเองอันแสดงถึงคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญาของผู้เขียน

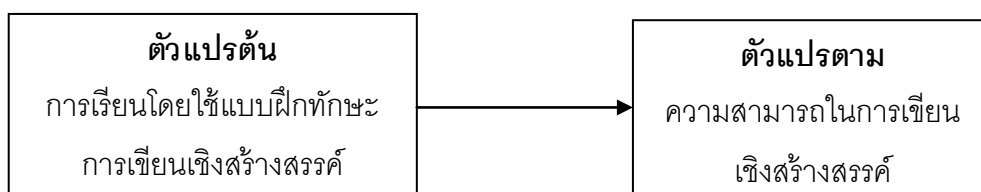
6. **แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความสามารถในการเรียบเรียง ความรู้ความคิด จินตนาการ และประสบการณ์ โดยใช้ภาษาของตนเอง เป็นข้อสอบ แบบอัตนัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดสอบหาคุณภาพแล้ว

7. **ประสิทธิภาพของ แบบฝึก ทักษะ** หมายถึง การนำแบบฝึก ทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขพัฒนาเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำ แบบทดสอบ ระหว่างเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย มีความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอ ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
 - 1.1 ความหมายของการเขียนและความสำคัญของการเขียน
 - 1.2 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.4 ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.5 องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.6 หลักการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.7 ประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.8 รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.9 เกณฑ์การประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 - 1.10 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
 - 2.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์
 - 2.2 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
 - 2.3 การสอนความคิดสร้างสรรค์
 - 2.4 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
 - 2.5 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ
 - 3.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
 - 3.2 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ
 - 3.3 หลักการทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ
 - 3.4 ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ
 - 3.5 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี
 - 3.6 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
 - 3.7 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

1.1 ความหมายของการเขียน และความสำคัญของการเขียน

ศิวภานท์ ปทุมสูติ (2548: 30) กล่าวว่า งานเขียนคือรูปปรากฏของความคิด ซึ่งอาจปรากฏในรูปแบบของงานเขียนประเภทร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นใดก็ตาม

พงษ์จันทร์ สุขยั้ง และคณะ (2550: 7) กล่าวว่า การเขียนหมายถึงการแสดงความรู้สึกนึกคิด และความต้องการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร และจัดเป็นการสื่อสาร ที่เป็นหลักฐานสำคัญทางกฎหมาย ดังนั้นผู้ส่งสารจึงควรระมัดระวังในการส่งสารไปยังผู้รับสาร เพราะผู้อ่าน หรือผู้รับสาร จะมีความรู้สึกตรงตามกับผู้ส่งต้องการ และมีความประทับใจ กับผู้ส่งสารตั้งแต่เริ่มมองดู ดังกลอนของสุนทรภู่กล่าวว่า “ดูผู้ชาย ลายมือนั้นคือยศ” ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนควรระวังมารยาทในการเขียนให้มาก

ดังนั้นสรุปได้ว่า การเขียนเป็นการสื่อสารของคนเราเพื่อแสดงความรู้สึกความคิด และ ความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกนึกคิด ต่าง ๆ ของผู้เขียน

สมบัติ ตัญจรัยรัตน์ และคณะ (2545: 9) กล่าวว่า การเขียนมีบทบาทในชีวิตประจำวันของบุคคลในยุคปัจจุบันมากมาย เช่น การจดบันทึกเหตุการณ์ ทำบัญชี เขียนคำโฆษณา ทำสัญญา บันทึกข่าวสารความรู้ ทำข้อมูลแสดงรายการต่าง ๆ ตลอดจนใช้ในการเขียน เพื่อการติดต่อสื่อสาร และธุรกิจการงาน อาจสรุปได้ว่า การเขียนให้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนี้

1. การเขียนช่วย สร้างเสริมปัญญา บุคคลใช้สติปัญญาในการกระทำข้อมูลที่ได้รับ พร้อมกับจัดระบบเพื่อส่งออกด้วยการเขียน กระบวนการดังกล่าว เป็นกระบวนการที่ใช้สติปัญญาในการกระทำข้อมูลที่ได้รับ พร้อมกับจัดระบบเพื่อส่งออกด้วยการเขียน กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ใช้สติปัญญาทั้งสิ้น
2. ช่วยสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
3. ช่วยถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ของบุคคลไปสู่สังคม
4. ช่วยผ่อนคลายและระบายความรู้สึก
5. ช่วยบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า
6. ช่วยในการเรียนรู้และพัฒนาตน

ถวัลย์ มาศจรัส (2546: 2) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนว่า การเขียนมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกัน ซึ่งการที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่าน เกิดความเข้าใจถึง สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้องแล้ว ผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบ ความคิด ของตนเองออกมาอย่างเป็นระบบ และต้องรู้จักเลือกใช้ถ้อยคำภาษาไทยในการเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อสื่อความหมายที่ตนเองต้องการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ฟองจันทร์ สุขยิ่ง และคณะ (2550: 7) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. การเขียนเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เพราะเราต้องใช้การเขียนในการสื่อสาร เช่น การเขียนจดหมาย การเขียนป้ายโฆษณา การเขียนรายงาน เป็นต้น

2. การเขียนเป็นการสื่อความคิด ความรู้สึกของผู้เขียน เช่นการเขียนบันทึกประจำวัน การแต่งคำประพันธ์ เป็นต้น

3. การเขียนเป็นหลักฐานอ้างอิง หรือเป็นข้อกำหนดที่สามารถผูกพันให้บุคคลต้องปฏิบัติตามได้ เช่น การเขียนสัญญา การเขียนประกาศ การเขียนพินัยกรรม เป็นต้น

4. การเขียนสามารถสร้างอาชีพได้ เช่น การเขียนบทละคร การเขียนนวนิยาย การเขียนตำรา เป็นต้น

5. การเขียนเป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิดและความเพลิดเพลินแก่ทุกเพศทุกวัย

ดังนั้นสรุปได้ว่า การเขียนเป็นการสื่อสารของคนเรา เพื่อแสดงความรู้ ความคิด และ ความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกนึก คิดต่าง ๆ ของผู้เขียน ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ทราบถึงความสำคัญของการเขียนที่มีผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันของเราเป็นอย่างมาก เพราะการเขียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับทุกคน ที่จะต้องใช้ในการสื่อสารกันด้วยภาษาที่แต่ละบุคคลสามารถเลือกใช้ภาษาในการเขียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเขียนได้เป็นอย่างดี

1.2 ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กรรณิการ์ พวงเกษม (2534: 33) กล่าวถึง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า “เป็นการเขียนที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึงของคนเขียนออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง และให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินใจและระดับสติปัญญาไปในตัว

บันลือ พฤกษ์วัน (2535: 7) ได้กล่าวว่า การเขียนอย่างสร้างสรรค์ เป็นผลงานการเขียนอย่างอิสระ โดยใช้ความคิดของเด็กเอง ซึ่งอาศัยพื้นฐานประสบการณ์จากการเรียนรู้หลายลักษณะ เช่น จากการอ่าน การท่องเที่ยว การฟังเรื่องราว และอื่น ๆ ซึ่งแสดงออกให้เห็นว่าผู้เขียนได้ริเริ่มเรื่อง ตกแต่งเรื่อง สร้างปมปัญหาของตัวเอง โดยใช้จินตนาการของตนได้อย่างเหมาะสม

เพลินใจ พฤษชาติรัตน์ (2535: 51) ได้สรุปความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนที่ต้องใช้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดจินตนาการ หรือจากประสบการณ์ของผู้เขียน เพื่อสร้างงานเขียนนั้นขึ้นมาในรูปแบบของตน มีการใช้ภาษาที่ดี ถูกต้อง สละสลวย และมีคุณค่าในทางสร้างสรรค์

อัศจรรย์ ชีวพันธ์ (2535: 2) ได้สรุปความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนมาเชื่อมโยงความคิดในการเขียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2536: 310) ให้ความหมายของการเขียนแสดงความคิดอย่างเสรี และเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า หมายถึงการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดของตนที่ได้ ลอกเลียนใครออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยภาษาที่ชัดเจนอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามประเภทของเนื้อหาที่แสดงออก

สุจิต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม (2538: 190) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือการเรียบเรียงความรู้ ความคิด และประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ หรือเป็นบทกวีนิพนธ์ก็ได้ แต่จะมีเอกภาพ และความเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในด้านความคิด และการใช้ภาษาเรียบเรียง

พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ (2538: 1) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตน เขียนสารออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง ให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินเจริญใจ และประดับสติปัญญาไปด้วยในตัว

กองทัพ เคลือบพนิกกุล (2542: 22-23) กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์ เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ลงเป็นตัวหนังสือ อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยผู้เขียนต้องอาศัยจินตนาการ ความสามารถในการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษา และประสบการณ์ชีวิต เพื่อให้ผลงานนั้นมีคุณค่าในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดึงดูดใจผู้อ่านทั้งด้านความรู้ ความคิด และจิตใจ

กรมวิชาการ (2545: 187) อธิบายความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นการเขียนโดยใช้ความรู้ประสบการณ์และจินตนาการในการเขียนเรียงความ นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย และบทร้อยกรอง ซึ่งผู้เขียนจะต้องมีความคิดดี มีจินตนาการดี มีประมวลคำหลากหลาย สามารถ นำคำมาใช้ในการเขียน มีเทคนิคการเขียนและใช้สำนวนสละสลวย

ถวัลย์ มาศจรัส (2546: 4) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึงงานเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ ของผู้เขียนที่เขียนด้วยสำนวนภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง หรือมีรูปแบบการเขียนที่มีความแปลกใหม่ มีคุณค่า และเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการเขียนที่ผู้เขียนต้องใช้ประสบการณ์ความรู้ ความคิด อารมณ์ และจินตนาการ ความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์ ในรูปแบบของภาษาที่สละสลวย เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ให้ผู้อื่นทราบ

1.3 จุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

วรรณิ โสมประยูร (2521: 21-22) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึกจากประสบการณ์ที่ผ่านมาด้วยการเขียน
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กสร้างสรรค์ผลงานทางวรรณคดี โดยใช้ภาษาที่ดี ทำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจและประทับใจ

3. เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็กมากกว่าการเขียนอย่างมีกฎเกณฑ์
4. เพื่อส่งเสริมและเร้าใจให้เด็กสนใจและซาบซึ้งในวรรณคดี
5. เพื่อให้เด็กได้แสดงออกอย่างเสรี และผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์
6. เพื่อวางรากฐานความพอใจในวรรณคดีขึ้นในตัวเด็ก
7. เพื่อเป็นการแสดงออกทางความคิด ความรู้สึกอารมณ์ ด้วยการใช้อ้อยคำที่งดงามและ

ไพเราะ

8. เพื่อให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
9. เพื่อรักษาและสร้างวรรณคดี ซึ่งเป็นมรดกและวัฒนธรรมของชาติ

พัลล์ (พูนศิริ แก้วเพ็ง, 2532: 32; อ้างอิงจาก Pual, 1965: 243-244) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายพื้นฐานในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงออกทางความคิด ความรู้สึก จากประสบการณ์ต่างๆ ที่เขาพบมา

2. เพื่อส่งเสริมความสามารถทางวรรณคดีที่มีอยู่ในตัวเด็กให้สร้างสรรค์ผลงานทางวรรณคดีที่ให้ความรู้สึกน่าสนใจ และมีลักษณะทางภาษาที่ดี

3. เพื่อส่งเสริมและเร้าใจให้เด็กสนใจ และซาบซึ้งในวรรณคดีที่ดีและมีคุณค่า

4. มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษามากกว่ากระบวนการที่ต้องตามกฎเกณฑ์ของหลักภาษา

ไทด์ตี แมน (Tidyman, 1974: 22) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เพื่อให้เด็กได้แสดงออกซึ่งประสบการณ์ที่เคยได้รับเพื่อการแสดงออกอย่างเสรี และเพื่อวางรากฐานความพอใจในวรรณคดีขึ้นในตัวเด็ก การแสดงออกโดยการเขียนอย่างสร้างสรรค์นั้นต้องแสดงแนวคิด ความรู้สึก และอารมณ์ ทั้งนี้โดยการใช้ถ้อยคำที่งดงาม มีความไพเราะ

กรรณิการ์ พวงเกษม (2534: 34) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้รู้จักระบายความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาในทางสร้างสรรค์ และเข้าใจแนวคิดของผู้อื่น

2. เพื่อเข้าใจ เห็นคุณค่า และชื่นชมศิลปะ วรรณคดี ดนตรี ตลอดจนกิจกรรมทางวัฒนธรรม สามารถเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ได้

3. เพื่อให้มีความสามารถในการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม

4. เพื่อให้รู้จักการสังเกต การสร้างเรื่อง และการเขียนที่ชัดเจนเป็นรายบุคคล ด้วยการแสดงความเห็นและชมเชยส่วนที่ดี

5. เพื่อให้ได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากสิ่งที่ครูให้บนกระดานดำ

6. เพื่อให้รู้จักการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะในการเขียนได้มากกว่าการให้เขียน แต่เพียงอย่างเดียว

สุจจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2538: 190-191) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ต่อการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญในโอกาสต่าง ๆ ได้ เช่น คำขวัญวันเด็ก วันครู วันแม่ เป็นต้น

2. นักเรียนสามารถหาคำ คำพังเพย หรือสุภาษิตมาเรียงต่อให้คล้องจองกัน

3. นักเรียนสามารถเขียนบทร้อยแก้วสั้นๆ ได้ เช่น เขียนพรรณนาได้ภาพ พรรณนาความรู้สึกต่าง ๆ เป็นต้น

4. นักเรียนสามารถแต่งเรื่องราวขึ้นมา จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคน สัตว์ หรือธรรมชาติที่ใกล้ชิดกับนักเรียนได้

5. นักเรียนสามารถแต่งเพลง หรือบทละครสั้นๆ ได้

6. นักเรียนสามารถแต่งบทประพันธ์ได้ตามระดับความสามารถของนักเรียน

7. นักเรียนสามารถช่วยกันต่อคำประพันธ์ หรือได้กลอนสด สักวาได้

8. นักเรียนสามารถเขียนคำสุคติ คำไว้อาลัยในโอกาสต่างๆ ได้

9. นักเรียนสามารถเขียนบทความต่างๆ ได้

10. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องสั้น หรือนวนิยายได้ ตามระดับความสามารถ ของนักเรียนแต่ละคน

จากจุดมุ่งหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์สรุปได้ว่า เพื่อส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกโดยการถ่ายทอดความคิดด้านภาษา และฝึกให้รู้จักใช้จินตนาการในทางสร้างสรรค์ ผลงานการเขียนต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างเสรี เห็นคุณค่าและความงดงามทางภาษา ที่ได้แสดงออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ

1.4 ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นงานที่อาศัยความประณีต บรรจง และมีจุดมุ่งหมายที่สูงกว่างานเขียนทั่วไป ฉะนั้น การเขียนงานเชิงสร้างสรรค์ จึงมีรูปแบบ ลักษณะเฉพาะตัว ดังที่มีผู้กล่าวถึงลักษณะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

ประกาศรี สีสหอำไพ (2531: 2-3) ได้กล่าวถึงลักษณะทั่วไปของการเขียนแบบสร้างสรรค์ว่า

1. การเขียนแบบสร้างสรรค์มีแนวเขียนเป็นจิตพิสัย ผู้เขียนมีข้อสังเกตประสบการณ์ ความนึกคิด ความเห็น มีจินตนาการของตนเอง แล้วจึงเขียนงานประพันธ์นั้น
2. ต้องการได้ด้วยการใช้ถ้อยคำที่เป็นลายลักษณ์อักษร งานเขียนสร้างสรรค์จึงเป็น การสื่อความหมายในท่วงทำนองที่แปลกใหม่ ตามสำนวนลีลาของผู้เขียน งานเขียนที่เกิดจากจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย เป็นต้น ล้วนแต่อยู่ในลักษณะการเขียนสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

3. การเขียนสร้างสรรค์มิใช่เฉพาะความเรียงศิลป์ในรูปร้อยแก้วเสมอไป คุณภาพของงานอยู่ที่ความสามารถของผู้เขียนที่มีศิลปะในการเขียนอย่างแท้จริง จนถึงระดับกวีนิพนธ์ก็ได้ในงานเขียนประเภทร้อยกรอง นอกจากนี้จะเสนอแนวคิดเค้าโครงเรื่องแปลกใหม่แล้ว อาจจะไม่ยึดชั้นลักษณะตามรูปแบบคำประพันธ์เดิม

4. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา งานเขียนสร้างสรรค์ใช้เพียงแค่จ ะเสนอสิ่งแปลกใหม่หรือให้ความเพลิดเพลินเท่านั้น ควรจะให้ผู้อ่านได้คิด และจินตนาการตามด้วยวิจารณญาณทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความเรื่องปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

กระทรวงศึกษาธิการ (2534: 7) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของกา รเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่าควรประกอบไปด้วย

1. ให้ความแปลกใหม่
2. ใช้ภาษาคมคาย กะทัดรัด
3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา
4. เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต และก่อให้เกิดจินตนาการทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจ เป็นต้น

กองทัพ เคลือบพนิชกุล (2542: 23) กล่าวถึงงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า ควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. มีจินตนาการ ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงเขียนให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการคล้ายตามผู้เขียน

2. สำนวนภาษาดี ผู้เขียนต้องเลือกเฟ้นถ้อยคำ นำมาเรียบเรียงให้ไพเราะสละสลวย และมีความหมายตามที่ผู้เขียนต้องการ

3. มีคุณค่าทางด้านจิตใจและสติปัญญา ผู้อ่านอ่านแล้วมีความคิด ความรู้สึกที่จะจรจองความดีงามและมองโลกในแง่ดี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าลักษณะของการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น เป็นงานเขียนที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดจินตนาการ ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของตนในลักษณะที่แปลกใหม่และเกิดคุณค่าทางด้านจิตใจ และสติปัญญาที่ดีงามแก่ผู้อ่าน สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตรจริงได้

1.5 องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ในการเรียนการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นอกจาก ต้องคำนึงถึงหลักสูตร วิธีการสอนของครูแล้ว ยังมีองค์ประกอบที่อาจส่งผลต่อนักเรียน เช่น การจัดบรรยากาศภายในห้องเรียน สิ่งเร้าต่าง ๆ ในการเรียน บทบาทของครู และการส่งเสริมของผู้ปกครองด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ทำให้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประสบความสำเร็จดังที่ต้องการหรือไม่ ได้มีผู้ศึกษาองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ คือ

เวสคอตต์ และ สมิธ (Westcott; & Smith. 1973: 267-271) ได้กล่าวว่า การเขียนทั้งหมดนั้นเป็นการสร้างสรรค์ ถ้าหากว่าเราจะรู้สึกเขียนสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาถึงแม้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งเก่า ความคิดเก่า แต่ถ้านำมาแสดงออกในรูปแบบใหม่เสริมความคิดใหม่เข้าไป มีการแสดงออกใหม่ ๆ ทางจินตนาการ ผลงานนั้นก็จะเป็งานเขียนใหม่ที่สมบูรณ์ ขอแต่เพียงให้ผลงานนั้นมาจากตัว ของเราเองด้วย ความซาบซึ้งลึกลับได้เป็นการลอกเลียนแบบใคร และมีใช้เพื่อการสื่อสารกันโดยทั่วไปเท่านั้น โดยได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนสร้างสรรค์ ว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ

1. ความจริงใจ เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะงานเขียนใด ๆ ถ้าขาดความจริงใจแล้วจะทำให้ค่าของงานเขียนนั้นด้อยลงไปมาก ผู้เริ่มฝึกการเขียนหลายคนพยายามที่จะเขียนให้มีความสั้น ๆ เขียนเป็นบรรทัด ๆ ลงมา ใส่สัมผัสและจังหวะวรรคตอนลงตามความเห็นเหมาะสม แต่ถ้าขาดความจริงใจ ข้อความนั้นจะดูขัด ๆ ส่วนเนื้อความจะดูไม่สมจริง อาจสับสนในการเขียน ทั้งใจความสำคัญที่ควรจะถูกกล่าวถึง ทำให้ผู้อ่านไม่ประทับใจได้

2. อารมณ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ดีนั้น ผู้เขียนต้องให้ความสนใจในการเสนอข้อเท็จจริงน้อยกว่าการเสนอจินตนาการ ทัศนคติ และอารมณ์ความรู้สึก การบรรยายที่ให้ข้อมูลละเอียดลออ แต่เป็นข้อเท็จจริงมากกว่าการพรรณนา จึงไม่ใช่การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะเป็นเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านคิดถึงความน่าเชื่อถือและความสมจริง แต่การพรรณนานั้นเป็นการทำให้ผู้อ่านรู้สึกด้วยอารมณ์ แล้วพยายามคิดจินตนาการให้กว้างไกลออกไป แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า การเขียนแบบบรรยายจะเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับผู้เขียนว่าจะใช้ศิลปะทางภาษามากน้อยเพียงใด

3. ความคิดริเริ่ม คนแต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะตน มีความนึกคิด และความสามารถอยู่ในตนเองผิดแผกแตกต่างกันออกไป ต้องพยายามค้นพบความคิดแปลกใหม่ เพื่อการสร้างผลงานใหม่ๆ ออกมา อย่างมีวาทศิลป์ไปคิดลอกเลียนแบบ บัฟเฟอต์ คนที่ประสบความสำเร็จคือ คนที่นับถือตนเอง รู้จักคิด และรู้จักสร้างสรรค์ความแปลกใหม่ในทางที่เกิดประโยชน์

4. การสร้างประสบการณ์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ต้องการประสบการณ์มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียน ถ้อยคำเป็นสัญลักษณ์แทนเสียง และเสียงนั้นจะใช้แทนประสบการณ์ ต้องไม่ใช่คำที่เป็นนามธรรมมากเกินไป เพราะนามธรรมไม่สามารถให้ความรู้สึกแก่ผู้อ่านเท่าที่ควร ผู้เขียนจะเพิ่มเติมบทสนทนาในภาษาและเสียงของภาษาถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้อ่านด้วยวิธีใดก็ได้ ให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในความนึกคิด และติดตามเรื่องไปโดยตลอด เมื่อเขาอ่านเรื่องของเราต้องให้เขารู้สึกว่าเขาได้รับสาระไปสร้างประสบการณ์ใหม่ได้ ไม่ควรใช้วิธีการจำเจอยู่แต่แบบเดิม ใช้ความคิดเดิม แม้จะเป็นประสบการณ์เดิมของผู้เขียนก็ตาม เพราะสิ่งนั้นไม่ใช่การเขียนเชิงสร้างสรรค์

กรณีการ พวง เกษม (2534: 33) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบมากกว่าการเขียนทั่วไปๆ ดังนี้

1. จินตนาการหรือความคิดคำนึง คือ ผู้เขียนจะสร้างจินตนาการโดยคัดเลือกความคิดต่างๆ เหล่านั้น ให้เกิดเป็นภาพในใจของผู้อ่านให้ได้ จะช่วยให้ผู้อ่านได้รส และมีความรู้สึก ล้อตามเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับผู้เขียน

2. มีสำนวนภาษาดี คือ ผู้เขียนจะต้องเลือกเฟ้นพลิกแพลงถ้อยคำและรูปประโยคให้สละสลวย น่าฟังน่าอ่าน มีท่วงทำนองในการเขียนดี ไม่มีลักษณะกระแทกกระทือนผู้ใดผู้หนึ่ง

3. ให้คุณค่าทางจิตใจและสติปัญญา คือ นอกจากจะให้ความเพลิดเพลินแล้ว ควรจะให้ผู้อ่านเกิดคุณธรรมขึ้นในตน มีความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก่อให้เกิดความเรื่องปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

กระทรวงศึกษาธิการ (2536: 311) กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า จะต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดไม่ซ้ำแบบหรือไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่นมาเป็นความคิดของผู้เขียนเอง หรือดัดแปลงมาอย่างแยบคายด้วยภูมิปัญญาของตนเอง การใช้ภาษาคมคายกะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาซึ่งระเบียบของภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน

2. การใช้ภาษาคมคายกะทัดรัด ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกจากระเบียบของภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน

3. สามารถเฝ้าความรู้สึกของผู้อื่น อาจเป็นความรู้สึกขบขัน ความเศร้า ความปีติยินดี ความพิศวง ความสงบ ความซาบซึ้ง ความอาลัย ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันก็ได้

4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณโทษ แนะนำให้คนรู้จักสังเกต พิจารณาสິงต่างๆ โดยแยกคายก่อก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงาม หรือให้ความคิดเพลิดเพลินแก่จิตใจในลักษณะของนันทนาการ

จากเหตุผลต่างๆ พอสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องประกอบไปด้วยหลักการต่างๆ ที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ อารมณ์จินตนาการ ความคิดริเริ่ม ตลอดจนการใช้สำนวนภาษาให้มีความกะทัดรัด น่าอ่าน และมีคุณค่าทางจิตใจ รวมทั้งให้ประโยชน์และข้อคิดต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ศึกษาต่อไป

1.6 หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น นักเรียนต้องใช้ความสามารถด้านความรู้ ความคิด ประสพการณ์ในการเรียบเรียงลำดับความคิดความรู้สึก เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราวลายลักษณ์อักษรให้ผู้อื่นเข้าใจ ดังที่ สมิธ (Smith, 1973: 9) ได้เสนอหลักการสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์ไว้หลายประการ คือ

1. จะต้องเป็นสิ่งใหม่ ๆ แตกต่างกันออกไปหรือมีลักษณะเฉพาะตัว สิ่งแรกที่จะต้องคำนึงถึงคือ ผลผลิตกระบวนการที่ใช้ันั้นต้องใหม่ เช่น การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง โคลง กลอน นักเรียนต้องผลิตโคลงกลอนใหม่ ๆ ขึ้นมาด้วยตนเอง

2. เน้นความคิดแบบอบ เนกนัย (Divergent thinking) การคิดแบบอบ เนกนัยนี้ มิได้หมายถึง คำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์เพียงคำตอบเดียว การคิดแบบนี้ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ ความเข้าใจ ความคิดรวบยอดต่าง ๆ มาใช้ในลักษณะใหม่ ซึ่งก่อให้เกิดคำตอบใหม่ ๆ หลาย ๆ คำตอบ

3. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องการแรงจูงใจเป็นอย่างมากที่ก่อให้เกิดกระบวนการคิด เช่น บรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด การชมเชย การกระตุ้นให้นักเรียนคิด ให้นักเรียนได้ทำงานตามสบาย เป็นต้น

4. ไม่ควรกำหนดคำตอบตายตัวไว้ ในใจของครู เพราะอาจจะทำนายไม่ได้ว่า ผลงานของนักเรียนจะออกมาในรูปใด ครูผู้สอนไม่ควรตัดสินใจว่า ผลงานของนักเรียนผิดหรือถูก ครูเพียงแต่เป็นผู้ช่วยตรวจ แก้ไขปรับปรุงการใช้ภาษาของนักเรียนเท่านั้น

5. กระบวนการในการทำงานมีความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน

6. ควรใช้คำถามหรือสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดคำตอบหลาย ๆ ประการ เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้เด็กคิดไปได้หลาย ๆ แนว ข้อปัญหาหรือเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดความคิดนั้น ครูควรยอมรับความคิดเห็นของทุกคน โดยไม่มีการตำหนิความคิดของใคร ว่าใช้ไม่ได้หรือเียง

7. การสอนแบบนี้ ควรจัดห้องเรียนให้สบาย มีอุปกรณ์ที่จำเป็น ที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ พร้อมเพรียงและเพียงพอ

8. ให้อ่านเรื่องและเขียนเชิงสร้างสรรค์หลายๆ แนวจะช่วยให้ นักเรียนรู้จักแนวทางในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น

9. กระบวนการสอนควรเป็นประชาธิปไตย สร้างกฎในการเรียนร่วมกัน

10. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ คือ การกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนออกมา โดยการเขียน ครูควรเน้นและชมเชยความแตกต่าง ลักษณะเฉพาะตัว ความเป็นตัวของตัวเองและความคิดริเริ่มของนักเรียน

ประทีน มหาพันธ์ (2519: 163) กล่าวถึง หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. บรรยากาศและสภาพการณ์ ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการที่นักเรียนจะแสดงออก กล่าวคือ นักเรียนต้องรู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ เป็นตัวของตัวเอง สิ่งแวดล้อมในการแสดงออกไม่ควรจำกัดตายตัว เช่น เรื่องเวลา อุปกรณ์ กิจกรรม ฯลฯ เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดที่อิสระได้

2. ประสบการณ์ เด็กจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์โดยตรงที่ตนได้รับ เช่น จากการเดินทาง การทดลอง ฯลฯ นักเรียนต้องการประสบการณ์ที่แท้จริง และสม่ำเสมอ ฉะนั้นในการเรียนการสอน ควรสร้างความสนใจให้กับนักเรียน และจัดหาอุปกรณ์ให้พร้อมเมื่อนักเรียนมีประสบการณ์มากขึ้น ก็จะมีออกเขียนเรื่องต่าง ๆ ที่ได้ยินได้ฟังมา

3. ครูผู้สอน ความสนใจและความเอาใจใส่ของครู เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ครูควรปลูกฝังความเป็นคนช่างสังเกต ความมหัสจรรย์ และความสำคัญต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันลงในตัวเองให้มากที่สุด จะได้เป็นผู้ที่มองเห็นอะไรได้แจ่มแจ้ง มีชีวิตจิตใจ ควรปลูกฝังความกระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ แปลก ๆ แก่นักเรียน

วีณา วิสเพ็ญ (2525: 224-225) ได้เสนอหลักสำคัญบางประการในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อนักเรียนมีความรู้สึกอยากคิด อยากเขียน อยากแสดงออก ครูจะต้องแนะแนวทางสร้างสภาพการณ์ที่จูงใจให้นักเรียนอยากคิด อยากเขียน และอยากแสดงออก

2. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ประสบการณ์แนวคิด หรือทัศนคติของผู้เขียน องค์ประกอบทางวรรณศิลป์และแรงบันดาลใจ การเรียนการสอนจึงควรเป็นไปเพื่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวให้บังเกิดในตัวผู้เรียน

บันลือ พุทฺธชะวัน (2535: 7-8) ได้กล่าวถึงหลักการสอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. ครูต้องสร้างบรรยากาศ โดยเป็นผู้ที่มีความรัก ความเมตตา มีความสัมพันธ์กับผู้เรียน อย่างใกล้ชิด มีความเข้าใจ ให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียนของตนโดยให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยให้ มาก และงดเว้นการตำหนิ

2. ควรให้อิสระแก่ผู้เรียน และให้อิสระในการทำงานแก่เด็กที่จะทำ จะคิดและรู้สึก ใช้การ ยืดหยุ่นทั้งด้านเวลาและระเบียบหรือรูปแบบที่มักเคยกำหนดงานให้น้อยลง

3. ส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์จริงจากการศึกษาสภาพแวดล้อมและจัดให้มีวัสดุการ อ่าน หนังสือเด็กหลาย ๆ ประเภทให้เลือกอ่านอย่างอิสระเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

4. จากการส่งเสริมการอ่าน ประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์และประสบการณ์ทั้งหลาย ควรให้มีโอกาส แลกเปลี่ยนโดยการเล่ารายงานอภิปรายและสรุปผลการทำงานโดยนักเรียนเองเสมอ ๆ

5. กระตุ้น ชี้แนะให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น สร้างความแปลกใหม่ทั้งเครื่องเล่น หนังสือ เด็ก โดยการชี้แนะและส่งเสริมให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนุกสนานเพลิดเพลินอยู่เสมอ โดยครูเองต้อง เป็นคนให้ความสนใจการแสดงออกของเด็ก และส่งเสริมการแสดงออกอย่างกว้างขวาง

กรรณิการ์ พวงเกษม (2534: 34) กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. บรรยากาศและสภาพการณ์ เด็กจะต้องรู้สึกสบายใจ รู้สึกอบอุ่นใจ เป็นตัวของตัวเอง มีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนและครู เด็กจะไม่กล้าแสดงออกเลยถ้าหากเขาไม่ได้รับความเห็นใจและถูก พังเสียงจากเพื่อน ๆ หรือครูจนเกินไป ต้องเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

2. ประสบการณ์ เด็กจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจจากประสบการณ์โดยตรงที่ตนได้รับ เช่น จากการเดินทาง เด็กต้องการประสบการณ์ที่แท้จริงอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นในการเรียนควรสร้างความสนใจให้เด็ก และมีอุปกรณ์อย่างพร้อมเพียง

3. ความเอาใจใส่ของครู เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วย ให้เด็กประสบความสำเร็จในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูควรปลูกฝังความช่างสังเกต ความมหัศจรรย์ และความสำคัญต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ในตนเองให้มากที่สุด จะได้เป็นผู้ที่สามารถมองเห็นอะไรได้แจ่มแจ้ง มีชีวิตจิตใจ

สรุปได้ว่า หลักในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ต้อง เน้นในด้านความคิด แรงจูงใจ เพื่อ ก่อให้เกิดกระบวนการเขียนอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นจะต้องใช้ประสบการณ์ความรู้โดยตรง และ ส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กประสบความสำเร็จในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อีกทางหนึ่ง ด้วย

1.7 ประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีประโยชน์หลายประการทั้งต่อผู้สอน และผู้เรียน ดังแนวคิด ของนักการศึกษา ดังนี้

ประชุมพร สุวรรณตรา (2528: 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะและพัฒนาการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิดที่มีต่อ สิ่งแวดล้อม ทำให้ครูรู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้น นอกจากนี้ยังฝึกให้ใช้ความสังเกตธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญญา ความรู้สึกอันดีงาม ความเห็นอกเห็นใจ และความรักเพื่อนมนุษย์ สัตว์และธรรมชาติ
2. ช่วยให้ผู้รู้จักวงศัพท์มากขึ้นจึงสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน วลี ที่ก่อให้เกิดความ สนุกสนาน ความเพลิดเพลินในการเขียน ทำให้เด็กรักการเขียน
3. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และยังเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เขียนให้ยอมรับ นับถือตนเอง และรู้จักยอมรับผู้อื่น
4. เป็นการช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนมากขึ้นจากการเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิด และปัญหาของเด็ก
5. ช่วยให้มีความรู้ ความซาบซึ้งในวรรณคดีที่มีคุณค่าต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สะสม ที่นำไปใช้ในโอกาสต่อไป
6. เป็นงานที่สนุกสนาน ทำทายเป็นครุ เพราะมี การวางแผนหากลวิธีในการสอน ซึ่งเป็น การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของผู้สอน เป็นงานที่สร้างความสุขและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจใน การสอน
7. การสอนเชิงสร้างสรรค์ จะเป็นการฝึกให้เด็กใช้ความสังเกตตามธรรมชาติ

ปราโมทย์ ชันติลาภพันธ์ (2530: 17) กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็นด้วยภาษาของ นักเรียนเอง และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาส ให้นักเรียนที่มีความถนัดทางด้านภาษาได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีประโยชน์มากมายหลายประการ เพราะ นอกจากจะช่วยฝึกทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น แล้วยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และฝึกให้นักเรียนรู้จักแสดงความรู้สึกนึกคิด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น

1.8 รูปแบบของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

โดยทั่วไปงานเขียนสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ร้อยแก้ว (prose) และ ร้อยกรอง (poetry) ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ศิลปะการประพันธ์ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

ร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เป็นงานที่น่าสนใจประเภทหนึ่ง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายคำว่า “ร้อยแก้ว” จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2538 ว่าเป็นความเรียงที่สละสลวยไพเราะเหมาะเจาะด้วยเสียงและความหมาย รูปแบบคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้วตามที่หลักสูตรมัธยมศึกษา กษาระบุไว้มี 2 แนวคิด คือ แนวสารคดีและแนวบันเทิง แนวสารคดีเป็นการเขียนที่มุ่งสารประโยชน์ เช่น คำอวยพร คำสดุดี บทความ ความเรียง คำปราศรัย โอวาท สุนทรพจน์ เป็นต้น ส่วนแนวบันเทิงคดีมุ่งให้ความสำราญทางอารมณ์ ได้แก่ เรื่องเล่า นิทาน นิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น

วรรณา เครื่องเนียม (2531: 219) กล่าวว่า การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ คือการเขียนเรื่องราวที่ผู้เขียนจะต้องประมวลความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ที่มีอยู่ เขียนเป็นจินตนาการ หรือความคิดคำนึงออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวยประทับใจผู้อ่าน ผู้ฟัง และให้ความรู้สึกในทิวภาพลิตเพลิตเจริญใจ และประดับสติปัญญา

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2533: 23) กล่าวว่า งานเขียนร้อยแก้วเป็นงานเขียนที่ไม่มีการบังคับจำนวนคำหรือสัมผัส แต่เป็นการเลือกสรรถ้อยคำมาผูกเป็นประโยค เป็นข้อความ และเป็นเรื่องราวอย่างสละสลวย ส่วนการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่ผู้เขียนเรียบเรียงความรู้ ประสบการณ์ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการเป็นลายลักษณ์อักษรด้วย ภาษาเขียนหรือพูดกันปกติที่ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวคิดแปลกใหม่ที่น่าสนใจ และมีคุณค่าในทางสร้างสรรค์ ภาษาที่ใช้สำหรับร้อยแก้วไม่มีการบังคับ บสัมผัส หรือกำหนดจำนวนคำแต่อย่างใด การประเมินผลควรจะมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่แน่นอน เทียบธรรม และครอบคลุมไปถึงความสามารถทุก ๆ ด้านของนักเรียน

รูปแบบในการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการเขียน ในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นงานเขียนที่น่าสนใจ และมีความเข้าใจง่าย เนื่องจากไม่มีแผนผังบังคับ จำนวนคำ หรือสัมผัส และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.9 เกณฑ์การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นงานเขียนที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์เฉพาะบุคคล เป็นการถ่ายทอดจินตนาการทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ที่แปลกใหม่ของแต่ละคน ซึ่งจะมีแนวความคิด ความรู้ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้งานเขียนเชิงสร้างสรรค์แต่ละชิ้นมีคุณค่าแตกต่างกันออกไป ดังนั้นการประเมินการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องพิจารณาแนวคิดความสามารถในการลำดับเรื่องราว ถ่ายทอดความคิด จินตนาการ การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่ไพเราะสละสลวย เหมาะสมกับข้อความเรื่องราวของแต่ละคน การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงควรมีหลักเกณฑ์แน่นอนเที่ยงตรง และครอบคลุมไปทุก ๆ ด้าน

การประเมินผลการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ วรรณิกากร พวงเกษม (2534: 149) ได้กำหนดหัวข้อในการให้คะแนนโดยจัดอันดับคุณภาพ ดังนี้ คือ

1. ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาสอดคล้องกับภาพ
2. การเรียบเรียงจัดลำดับความคิด
3. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา

กรมวิชาการ (2545) ได้กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบวัดความสามารถการเขียนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 ในโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ปีการศึกษา 2545 ไว้ดังนี้ คือ การให้คะแนนการเขียนที่มีแบบแผนหรือรูปแบบ ได้แก่ การเขียนเรียงความ นิทาน เรื่องเล่า บทความ จดหมาย ย่อความ เป็นต้น

เกณฑ์การประเมินการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ ตามหัวข้อที่กำหนด มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน การตรวจให้คะแนนพิจารณา 4 ประเด็น คือ

1. รูปแบบ หมายถึง ความถูกต้องตามลักษณะการเขียนเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่องสรุป คะแนนเต็ม 2 คะแนน
2. การใช้ภาษา หมายถึง ความถูกต้องเหมาะสมในเรื่องอักขรวิธี การใช้คำ สำนวนโวหารตรงความหมาย และเหมาะสม การเขียนประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ การใช้คำเชื่อมประโยคเชื่อมข้อความถูกต้อง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย คะแนนเต็ม 3 คะแนน
3. เนื้อหาสาระ หมายถึง เนื้อหาสาระของเรื่อง มีประเด็น สำคัญ และชัดเจน มีสาระที่เป็นประโยชน์ การเรียงลำดับเนื้อหาได้เหมาะสมต่อเนื่อง เนื้อเรื่องน่าสนใจชวนติดตาม คะแนนเต็ม 3 คะแนน
4. นิสัยที่ดีในการเขียน หมายถึง ลักษณะของชิ้นงานโดยภาพรวม ความสะอาดเรียบร้อย ตัวหนังสือชัดเจน อ่านง่าย คะแนนเต็ม 2 คะแนน

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว พอจะประมวลได้ว่า วิธีการประเมินผลการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์แบบต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสำรวจความสามารถของผู้เรียน ครูเป็นผู้ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ โดยจัดอันดับคุณภาพมาเป็นเกณฑ์ในการประเมิน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านแนวคิด การลำดับเรื่องราว การถ่ายทอดความคิด จินตนาการ การใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาของเด็กแต่ละคน ครูไม่ควรนำผลงานของเด็กมาเปรียบเทียบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีหลักเกณฑ์ในการประเมินผลที่ชัดเจน

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เพลินใจ พุกษชาติรัตน (2535: 92) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดสังเวชกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบการเรียนมีความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกประกอบการเรียน และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ปาริชาติ สุขประเสริฐ (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสริม พงศ์ทอง (2521: 55-58) ได้ศึกษาการใช้วรรณคดีสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 60 คน กลุ่มทดลองใช้การสอนที่ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนตามหลักเกณฑ์การเขียนตามหลักสูตร ผลการวิจัยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงอาจกล่าวได้ว่า การใช้วรรณคดีไทยสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ผลสูงกว่าการสอนเขียน โดยใช้หลักเกณฑ์การเขียนตามปกติ

ดำรง ญาณจันทร์ (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการวินิจฉัย ร้อยกรองรูปแบบใหม่ กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านวินิจฉัยร้อยกรองรูปแบบใหม่และผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ และผลสัมฤทธิ์ทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิไล ปฐมปัทมา (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการสอนโดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เฮฟวิน (Heavilin. 1982) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้รูปแบบชินเนคติกส์ช่วยสร้างความคิดในการเขียนเรียงความระดับวิทยาลัย โดยทดสอบกับนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ 104 จำนวน 50 คน พบว่า นักศึกษามีการเรียนรู้ที่จะคิดแบบนอกขนานแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังพบว่า รูปแบบชินเนคติกส์ทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนมากขึ้น

แอนดรูว์ (Andrew. 1996) ได้ศึกษาเรื่อง การเขียนเรื่องสั้น การศึกษารายกรณีกับนักเรียนระดับ 12 จำนวน 2 คน ในโรงเรียนช่างศิลป์แห่งหนึ่งในวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษากับนักเรียนหญิงเกรด 12 จำนวน 2 คน ในโรงเรียนช่างศิลป์ ในวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งถือว่าเป็นวิชาสำคัญวิชาหนึ่งของ การเรียนการสอนในโรงเรียนแห่งนี้ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีผลต่อการสร้างผลงานเขียนมากกว่ากระบวนการสอนของครู

จากผลการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญต่อการเรียนของนักเรียนมาก เพราะ นอกจากจะช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แล้ว ยังทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนมากขึ้น และทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาบทเรียน และมีการพัฒนาทักษะความสามารถในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยตนเองจนเกิดความชำนาญและแตกฉานในเรื่องนั้นๆ และยังช่วยให้ครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

2.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจอย่างยิ่ง จึงมีผู้ศึกษาและให้ความหมาย ความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายประการ ดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดที่เป็นอิสระ เป็นของตนเองในการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ต่าง ๆ ที่มีคุณค่าขึ้น รู้จักปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แยกแยะ สรุป ตีความสิ่งที่ได้พบเห็นได้รู้ จักแล้ว สร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ขึ้นมา นอกจากนั้นยังหมายถึง การรู้จักคิดแก้ปัญหาได้หลาย ๆ วิธีอีกด้วย (สุขุทัยธรรมมาธิราช. 2531: 754)

ทอร์เรนซ์ และมายเออร์ (Torrance; & Myers. 1972: 16) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่าเป็นกระบวนการของความรู้สึที่ไวต่อปัญหา หรือเป็นความสามารถของมนุษย์ในการ คิดแก้ปัญหาด้วยความคิดที่ลึกซึ้ง นอกเหนือไปจากลำดับขั้นตอนของการคิดอย่างปกติธรรมดา เป็น ลักษณะภายในของบุคคลที่จะคิดหลายแง่หลายมุมประสมประสานกัน จนเป็นผลผลิตใหม่ที่ต้องการ และสมบูรณ์

กิลฟอร์ด (Guilford. 1967: 61) ได้กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะความคิดแบบ อเนกนัย คือความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล ซึ่งลักษณะความคิดเช่นนี้ จะ นำไปสู่ความคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่รวมถึงการคิดค้นวิธีการแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วย

วอลเลซ และโคแกน(Wallach; & Kogan. 1965: 13-20) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความคิดที่จะโยงสัมพันธ์ (Association) ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คือคนที่สามารถคิดอะไรได้ อย่างสัมพันธ์กันเป็นลูกโซ่

อารี รังสินันท์ (2528: 3-5) ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นกระบวนการคิด ของสมองที่สามารถคิด แบบอเนกนัยหลายทิศทางหลายทาง ด้วยการเชื่อมโยงความคิด หรือสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดตั้งแต่สองสิ่งเข้าด้วยกัน หรือด้วยการผสมผสานความคิดที่อยู่ แล้วจัด ระเบียบของความคิดออกมาในรูปใหม่ เป็นสิ่งแปลกใหม่ไม่ซ้ำของเดิม รวมถึงการคิดค้นพบสิ่งประดิษฐ์ ต่าง ๆ และคิดแก้ปัญหาได้สำเร็จ ตลอดจนผลผลิตใหม่ที่เกิดขึ้น อาจเป็นกระบวนการหรือวิธีการก็ได้ แต่ต้องเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีประโยชน์

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2541: 7-8) กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องลับซับซ้อน ซ่อน ยากต่อการให้นิยามที่แน่นอนตายตัว ถ้าพิจารณาความคิดสร ้างสรรค์โดยยึดผลงานเป็นหลัก ผลงาน นั้นต้องเป็นผลงานที่แปลกใหม่และมีคุณค่าโดยมีคนยอมรับ ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์โดยยึด กระบวนการเป็นหลักกระบวนการนั้นต้องเป็นกระบวนการเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งของหรือความคิดที่ แตกต่างกันอย่างมากเข้าด้วยกันได้ ถ้าพิจารณาความคิดสร ้างสรรค์โดยยึดคุณลักษณะของบุคคล

เป็นหลัก บุคคลนั้นต้องเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดคล่อง คิดยืดหยุ่นและคิดละเอียดลออได้ นอกจากนี้เราอาจสรุปคุณลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิดของบุคคล และแนวคิดที่ 2 เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือเป็นผลมาจากเงื่อนไขหรือประสบการณ์รอบ ๆ ตัวบุคคล

สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง ความคิดที่เป็นอิสระของตนเองในการสร้างสรรค์ หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความคิดลึกซึ้งหลายแง่มุม จะนำไปสู่ความคิดแปลกใหม่ รวมถึงการแก้ปัญหาที่สำเร็จได้ด้วยดี

2.2 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

กิลฟอร์ด (Guilford, 2536: 18–19) กล่าวถึง องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดา ความคิดริเริ่มเกิดจากการนำเอาความรู้เดิมมาดัดแปลงใหม่ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก

2. ความคล่องในการคิด (Fluency) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบ ได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว มีคำตอบในปริมาณที่มากในเวลาจำกัดแบ่งเป็น

2.1 ความคิดคล่องแคล่วทางด้านถ้อยคำ (Word Fluency) ซึ่งเป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่ว

2.2 ความคิดคล่องแคล่วทางการโยงสัมพันธ์ (Associational Fluency) เป็นความสามารถที่จะคิดหาถ้อยคำที่คล้ายกันได้มากที่สุดที่จะทำได้ภายในเวลาที่กำหนด

2.3 ความคล่องแคล่วทางการแสดงออก (Expressional Fluency) เป็นความสามารถในการใช้วลี หรือประโยค คือความสามารถที่จะนำคำมาเรียงกันอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ได้ประโยคที่ต้องการ

2.4 ความคล่องแคล่วในการคิด (Ideational Fluency) เป็นความสามารถในการเลือกความคิดที่ดีและเหมาะสมที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้หลายประเภท และหลายทิศทางแบ่งออกเป็น

3.1 ความคิดยืดหยุ่นที่เกิดขึ้นทันที (Spontaneous Flexibility) เป็นความสามารถที่จะพยายามคิดได้หลายอย่าง อย่างอิสระ

3.2 ความคิดยืดหยุ่นทางการดัดแปลง (Adaptive Flexibility) เป็นความสามารถที่จะคิดได้หลากหลาย และสามารถคิดดัดแปลงจากสิ่งหนึ่งไปเป็นหลายสิ่งได้

3.3 ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) คือความคิดในรายละเอียดเพื่อตกแต่งหรือขยายความคิดหลักให้ได้ความหมายสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นจากองค์ประกอบหลายประการ ซึ่งประกอบด้วย ความคิด คล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความละเอียดลออในความคิด ซึ่งจะเกิดขึ้นในขณะเดียวกัน เป็นสิ่งที่มีมาพร้อมกับคนทุกคน ทุกเพศ โดยบุคคลสามารถส่งเสริมให้ความคิดพัฒนาขึ้นได้

2.3 การสอนความคิดสร้างสรรค์

ถึงแม้ว่าความคิดสร้างสรรค์จะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และความสามารถที่จะแสดงออกมาได้อย่างหลากหลายเป็นเรื่องของการคิดแบบอเนกนัย แต่การปลูกฝังให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเองนั้นก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ดังที่ริชาร์ด เอ็มกอร์แมน (Richard M.Gorman. 1974: 281-282) ได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้ว่าในการสอนความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาสติปัญญา ความสำเร็จในอาชีพและวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ครูจะต้องพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ได้แก่ การจัดบรรยากาศ แห่งการสร้างสรรค์ เทคนิคการสอน และการให้ความรู้เรื่องกระบวนการในการคิดสร้างสรรค์ การจัดบรรยากาศในการคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการคิดสร้างสรรค์ เช่น

1. เปิดโอกาสและยอมรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้เรียน
2. เคารพในความคิดเห็นของผู้เรียน
3. ถามด้วยคำถามแบบปลายเปิด และสร้างสถานการณ์เป็นปัญหา ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีคำตอบเพียงคำตอบเดียว
4. สนับสนุนให้มีการอภิปรายอย่างอิสระ และไม่ครอบงำตามความคิดของครูให้กับผู้เรียน
5. เน้นการปฏิบัติจริง การค้นพบและรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานอย่างอิสระและให้ผู้เรียนได้เลือกหัวข้อเรื่องในการศึกษาอย่างอิสระ

สรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสในการยอมรับความคิด เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งสนับสนุนให้มีการคิดอย่างมีอิสระ เพื่อกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

2.4 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

ทฤษฎีการคิดของ เดอ โบโน

เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward De Bono. 1990) นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดโดยได้จำแนกการคิดเป็น 2 ชนิดคือ lateral thinking และ vertical thinking เดอ โบโนได้อธิบายการคิดทั้ง 2 ชนิดดังกล่าวไว้ดังนี้

1. lateral thinking เป็นการคิดที่มีการสร้างความคิดที่หลากหลาย (generative) หรือสร้างทางเลือกที่หลากหลาย จุดประสงค์ของ lateral thinking เป็นการคิดที่เคลื่อนออกนอกความคิดหนึ่งหรือแนวทางหนึ่งไปยังแนวคิดอื่น เป็นการคิดที่มีการหลีกเลี่ยงจากแนวความคิดเดิมแบบเดิมการคิดลักษณะนี้จะตระหนักถึงการแก้ไขปัญหามากกว่าวิธีที่ตายตัว lateral thinking จะไม่พยายามพิสูจน์สิ่งต่าง ๆ แต่จะเป็นการสำรวจและสร้างความคิดที่หลากหลายจะเป็นแนวทางที่เป็นการจัดการกับกระบวนการของข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์ (creativity)

2. Vertical thinking เป็นการคิดเชิงตรรกะแบบดั้งเดิม (traditional logical thinking) โดยมีการดำเนินตามทิศทางจากภาวะของข้อมูลหนึ่งไปยังภาวะหนึ่ง เป็นลักษณะที่มีความต่อเนื่อง เป็นการคิดที่เป็นลักษณะการเลือก (selective) โดยจะมีการตัดสินใจ และแสวงหา เพื่อพิสูจน์และสร้างความสัมพันธ์ เป็นการคิดในลักษณะที่มีความคงที่เพื่อหาคำตอบใดคำตอบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจาก lateral thinking ที่เป็นการคิดในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา

ถึงแม้ว่า lateral thinking และ vertical thinking จะแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง แต่ผลสุดท้ายไม่ต่างกัน โดยการแก้ไขปัญหามากกว่าวิธีที่ตายตัว lateral thinking จะไม่อาจบอกได้ทีเดียวว่าจะใช้การคิดแบบใด อย่างไรก็ตาม vertical thinking เป็นการคิดที่นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์หรือเป็นการคิดที่จะทำให้เกิดการประดิษฐ์หรือคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหามากกว่าวิธีที่ตายตัว

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น แม้นักจิตวิทยาจะเสนอแนวคิดที่แตกต่างหลากหลายในรายละเอียด แต่โดยภาพรวมจะเห็นว่าสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ได้เป็น 4 แนวคิดใหญ่ ๆ คือ

1. ทฤษฎีเชิงปัญญานิยม (cognitive approach) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการคิด โดยเชื่อว่าเมื่อมีข้อมูลเข้ามาสู่การรับรู้จิตจะสร้างกระบวนการประมวลผลข้อมูลจนเกิดเป็นระบบระเบียบ และตัดสินใจเลือกหนทางตอบสนองที่เหมาะสม ให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานของสมอง และสรุปว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการสรรหาวิธีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้วยแนวทางอันหลากหลาย หรือการคิดแบบนอกเนกนัย

2. ทฤษฎีเชิงจิตวิทยา (psychoanalytical approach) ซิกมันด์ ฟรอยด์ จิตแพทย์ชาวเวียนนา ผู้มีชื่อเสียงในแนวจิตวิเคราะห์เสนอว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นผลมาจากความขัดแย้งของแรงขับทางเพศซึ่งอยู่ในส่วนของจิตใต้สำนึกกับคุณธรรม เป็นเหตุ ให้จิตสำนึกต้องพยายามหาทางออกจึงเกิดพฤติกรรมเบี่ยงไปแสดงออกในรูปแบบอื่นที่สังคมยอมรับได้ ผู้มีความคิดสร้างสรรค์จะเกิดความคิดอิสระก่อเกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ เช่น ศิลปะ วรรณคดี หรือผลงานทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

3. ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมนิยม (behavioral approach) ผู้นำในการเคลื่อนไหวของนักจิตวิทยา กลุ่มพฤติกรรมนิยม คือ จอห์น บี วัตสัน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสามารถเอื้อต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้

นักพฤติกรรมนิยมให้ความสำคัญกับการเสริมแรง (reinforcement) การตอบสนองที่ถูกต้องกับสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ และเน้นความสัมพันธ์ทางปัญญา คือความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากสิ่งเร้าหนึ่งไปยังสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดความคิดใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ขึ้นตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยม ครอบครัวและโรงเรียนจึงเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญต่อการวางรากฐานและปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเด็ก เช่น การสนับสนุนให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ กระตุ้นให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าตนเอง ปลูกฝังให้เด็กมีความกระตือรือร้น และอยากรู้ อยากเห็น เป็นต้น

4. ทฤษฎีเชิงมนุษยวิทยา (humanistic approach) ในขณะที่นักจิตวิเคราะห์หมองธรรมชาติของมนุษย์ในแง่ลบ เชื่อว่าพฤติกรรมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสัญชาตญาณ ส่วนนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมหมองธรรมชาติมนุษย์เป็นกลาง ไม่ดีและไม่เลว ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมซึ่งมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ด้วย แต่นักจิตวิทยาแนวมนุษยนิยม จะมองธรรมชาติของมนุษย์ในแง่บวก ศรัทธาในความดีงาม และศักยภาพของมนุษย์

นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) และ คาร์ล โรเจอร์ (Carl Roger) แนวคิดของนักมนุษยนิยมไม่เชื่อว่ามนุษย์จะถูกควบคุมโดยสิ่งเร้าหรือสัญชาตญาณ แต่จะให้ความสำคัญกับประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์เป็นธรรมชาติที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิด แต่มนุษย์จะสามารถแสดงศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ ต้องอยู่ในภาวะหรือบรรยากาศที่เอื้ออำนวย กล่าวคือ มีความปลอดภัยในเชิงจิตวิทยา มีความมั่นคงของจิตใจ ไม่กลัวที่จะเล่นกับความคิดและเปิดกว้างพร้อมรับประสบการณ์ใหม่

ลักษณะของผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์คือ คนที่มองตัวเองในแง่บวก มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ขึ้น มีความยอมรับนับถือและตระหนักในคุณค่าของตนเอง บุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้จะมุ่งทำงานเพื่อ ความสุขพอใจของตนเองโดยไม่หวังการประเมินผลหรือการยกย่องจากผู้อื่น เมื่อทำด้วยความรักความพอใจจึงนำไปสู่การประกอบกิจกรรมใด ๆ อย่างทุ่มเทเต็มศักยภาพที่ตนมีอยู่

สรุปได้ว่า ทฤษฎีของ เอ็ดวาร์ด เดอ โบโน เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 2 ชนิด คือ การสร้างความคิดที่หลากหลาย และการคิดที่เป็นลักษณะการเลือกโดยมีการตัดสินใจและแสวงหา เพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ในลักษณะการคิด ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อนำไปสู่ความคิดเชิงสร้างสรรค์ และถ่ายทอดออกมาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วย

2.5 งานวิจัยในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

จินดา กิจพูนวงศ์ (ลัดดา แก้วประเสริฐชัย. 2544: 33; อ้างอิงจาก จินดา กิจพูนวงศ์. ม.ป.ป.) ศึกษาผลการฝึกความคิดอเนกนัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีชัย จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 90 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกความคิดอเนกนัย รวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่น ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีฝึกกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์รวมทุกด้าน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสงระวี น้อยประสิทธิ์ (2539: 65) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียน เรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดวังแก้วเวภาราม จำนวน 60 คน โดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นภาพการ์ตูนกับการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 และกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการเขียนเรียงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ทำให้มีความกล้าแสดงออก ทางด้าน การเขียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีอิสระทางความคิดสร้างสรรค์ คิดยืดหยุ่น และคิดริเริ่ม จึงส่งผลให้นักเรียนมีศักยภาพในด้านภาษามากยิ่งขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

3.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ

ในการเรียนวิชาภาษาไทยนั้นการฝึกทักษะ เป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะจะต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในด้านการเขียน และสามารถใช้ทักษะในการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบฝึกทักษะมีชื่อเรียกต่างๆ เช่น ชุดฝึก แบบฝึก เป็นต้น จากการศึกษาค้นคว้า มีผู้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

ชาญชัย ฤทธิรงค์ และเชิดวิทย์ ฤทธิประศาสน์ (2523: 144) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะ ว่าเป็นการจัดสภาพการณ์เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรม จนสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2525: 490) ได้ให้ความหมายว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึงแบบตัวอย่างปัญหา หรือคำสั่งหรือคำสั่งที่ตั้งเพื่อให้นักเรียนตอบ

สุดา บุญไวโรจน์ (2529: 56) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาความเข้าใจ ฝึกฝนจนเกิดแนวคิดที่ถูกต้องและเกิดทักษะ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจนับว่า ชุดการฝึกเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ครูทุกคนใช้ในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาการด้านทักษะของนักเรียนในวิชาต่าง ๆ

วาสนา สุพัฒน์(2530: 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำเพื่อ ทบทวนความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะและเพิ่มทักษะ ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2532: 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมความเข้าใจและเสริมเพิ่มเติมเนื้อหาบางส่วน นที่ช่วยให้ นักเรียนได้ปฏิบัติ และนำความรู้ไปใช้ได้ อย่างแม่นยำ ถูกต้อง คล่องแคล่ว

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2533: 54) ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึก ทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนอย่างหนึ่ง ที่สร้างขึ้นมาเพื่อฝึกทักษะนักเรียนช่วยทำให้เด็กมีพัฒนาการ ทางภาษาดีขึ้นเพราะทำให้นักเรียนมีโอกาสนำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้วฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางมากขึ้น แบบฝึกสามารถฝึกทักษะทางภาษาได้ทุกด้าน

จินตนา ไบกาชฎี (2535: 17) ให้ความหมายของแบบฝึก ทักษะไว้ว่า แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัดเป็นสื่อการเรียนสำหรับให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537: 40) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง คู่มือนักเรียนที่นักเรียนต้องใช้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนจากชุดการสอนเป็นงานที่นักเรียนบันทึกสาระสำคัญ และทำแบบฝึกหัดด้วย มีลักษณะคล้ายกับแบบฝึกหัด แต่ครอบคลุมกิจกรรม มที่ผู้เรียนพึงกระทำมากกว่าแบบฝึกหัด อาจกำหนดแยกเป็นแต่ละหน่วย ซึ่งผู้เรียนต้องถือติดตัวเวลาประกอบกิจกรรมต่าง ๆ หรืออาจรวมเป็นเล่มเรียกว่า Worksheet โดยเย็บรวมเรียงตามลำดับ ตั้งแต่หน่วยที่ 1 ขึ้นไป แบบฝึกทักษะเป็นสมบัติส่วนตัวของผู้เรียน แต่ต้องเก็บไว้ที่ชุดการสอนเป็นตัวอย่าง 1 ชุด เสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: 147) ให้ความหมายว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียน ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2539: 131) ได้ให้ความหมายไว้ว่าแบบฝึกทักษะ หมายถึง หนังสือที่ให้แนวทางแก่ผู้เรียนในการฝึกฝนสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น หรือเกิดทักษะความชำนาญมากขึ้น

สมศักดิ์ สินธุระเวช ญ์ (2540: 106) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง การจัดประสบการณ์ฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนศึกษาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้องอย่างหลากหลายและแปลกใหม่

สุกิจ ศรีพรหม (2541: 68) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง การนำสื่อประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของวิชามาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าว ข้างต้นสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง

3.2 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะ เป็นสิ่งจำเป็นในการสอน เพราะการฝึกฝนบ่อย ๆ และหลาย ๆ ครั้งย่อมทำให้เกิดความคล่องแคล่วได้ แบบฝึกเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สำคัญเพราะจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุ วัตถุประสงค์เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนที่ใช้เฉพาะบทเรียนอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะได้ดังนั้นครูจึงจำเป็นที่จะต้องทราบหลักการสร้างแบบฝึกเพื่อที่จะสามารถสร้างแบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงเหมาะสมกับวัยและระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน มีผู้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

นิภา เล็กบำรุง (2518: 14-15) ได้กล่าวถึงหลักการให้แบบฝึกแก่นักเรียนไว้ว่า ครูควรมีหลักการในการให้แบบฝึกเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน ดังนี้

1. แบบฝึกต้องชัดเจนและแน่นอน ครูต้องอธิบายวิธีทำให้นักเรียนเข้าใจถูกต้อง และกำหนดขอบเขตให้แน่นอน

2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน

3. แบบฝึกควรเป็นเรื่องที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว เพราะความรู้หรือประสบการณ์เดิมย่อมเป็นรากฐาน หรือประสบการณ์ใหม่ ที่จะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปได้ง่ายและสะดวกขึ้น

4. ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจความสำคัญของแบบฝึก เพื่อให้สังเกตเห็นถึงคุณค่า

5. ครูต้องเร้าความสนใจของนักเรียนให้มีต่อแบบฝึกนั้น

6. ครูควรเป็นผู้ตั้งปัญหาขึ้น และปัญหานั้นต้องไม่ยากเกินความสามารถของนักเรียน แต่เร้าความอยากรู้อยากเห็น และช่วยให้นักเรียนอยากแก้ปัญหานั้น ๆ

7. การให้นักเรียนรู้เค้าโครงของแบบฝึกเสียก่อนจะเป็นสิ่งเร้าใจให้นักเรียนทำต่อไปจนสำเร็จ

8. เนื่องจากนักเรียนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกที่กำหนดให้นักเรียนเก่ง นักเรียนปานกลาง และนักเรียนอ่อนนั้น ควรมีความยากง่ายต่างกัน แต่ถ้าให้แบบฝึกอย่างเดียวกันก็ควรพิจารณาคุณภาพของแบบฝึกให้ต่างกันด้วย หรือให้นักเรียนที่เรียนอ่อนมีเวลาทำมากกว่า

ก้อ สวัสดิพาณิชย์ (2515: 1-2) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องแบบฝึกทักษะว่า

1. ครูต้องเตรียมแบบฝึกทักษะอย่างรอบคอบว่า ต้องใช้แบบฝึกแบบใด อย่างไร และต้องพิจารณาด้วยว่า แบบฝึกหัดนั้นจะช่วยฝึกทักษะนั้น ๆ จนนำไปใช้ได้หรือไม่

2. ให้แบบฝึกสั้น ๆ แต่หลายแบบ เพื่อฝึกฝนทักษะเดียวกัน

3. ให้ฝึกฝนในสภาพการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น คัดบนกระดาน หรือใช้บัตรคำ

4. การประเมินผล ต้องประเมินเพื่อดูว่าเด็กเกิดความชำนาญในทักษะนั้นเพียงใด ถ้าไม่ประเมินผลก็จะมีโอกาสฝึกเด็กให้เกิดทักษะที่ต้องการได้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2516: 10) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยให้สนุกต้อง พยายามให้นักเรียนทำแบบฝึกให้มากที่สุด และในแบบฝึกที่นักเรียนทำนั้นจะต้องมีข้อผิดพลาด ครูจะต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบว่ามีผิดตรงไหน อย่างไร แต่มีข้อควรระวัง คือ อย่าให้นักเรียนเกิดความอาย และเมื่อเกิดข้อผิดพลาด จะต้องรีบแก้ไขอย่าปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่ได้แก้ไขอย่างเด็ดขาด

วรรณถ พ่วงสุวรรณ (2518: 34-37) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างแบบฝึกเพื่อให้ได้แบบฝึกที่ดี และสามารถนำไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
 2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
 3. ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและจิตวิทยาพัฒนาการ
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา
 - 3.4 ศึกษา ของแบบฝึก
 - 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของการฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
 - 3.6 เลือกเนื้อหาต่างๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนดไว้
- เพียงจิต อึ้งโพธิ์ (2529: 29) ได้กำหนดแนวทางในการสร้างไว้ ดังนี้

1. ควรสร้างแบบฝึกให้มีหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การให้เติมคำ ให้จับคู่ ต่อเติม ตารางอักษร มีการใช้เกมและเพลงประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

2. คำนึงถึงความยากง่ายของคำที่นำมาฝึก และมีการเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรมไม่ให้ได้ กเกิดความเบื่อหน่าย

3. การฝึกแม้ว่าจะมีจุดประสงค์เน้นที่จะเขียน แต่ก็มิใช่ละเลยการฝึกทักษะ การอ่าน การฟัง การพูด ทักษะพื้นฐานทางภาษาทั้งสี่ด้านนี้ จำเป็นต้องได้รับการฝึกไปพร้อม ๆ กัน การใช้ภาษาจึงจะมีประสิทธิภาพ

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างแบบฝึก

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2529: 149-151) ได้เสนอหลักในการสร้างแบบฝึกหัดเรียนด้วยตนเอง ดังนี้

1. ให้บทเรียนมีหลัก คือ
 - 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้แล้วจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 1.2 เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
2. ให้แบบฝึกมีหลักคือ
 - 2.1 แบบฝึกนี้ต้องเกี่ยวกับบทเรียนมาแล้ว
 - 2.2 มีคำชี้แจงง่ายๆและสั้นๆเพื่อให้นักเรียนเข้าใจ
 - 2.3 เรียงให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของความยากง่ายเพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจทำ
 - 2.4 แบบฝึกน่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
 - 2.5 ต้องมีความถูกต้อง ครูผู้สอนจะต้องพิจารณาดูให้ดีด้วยอย่ามีข้อผิดพลาด

2.6 เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แบบฝึกหัดที่กำหนดให้นักเรียนแก้ปานกลาง ช่อน ควรยากกว่ากัน นั่นคือ ควรมีแบบฝึกหัดให้มาก ๆ นักเรียนที่มีความสามารถจะทำได้มาก

3.3 หลักการทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะ

ในการสร้างแบบฝึกทักษะ ต้องอาศัยหลักการทางทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องในการเขียนทุกรูปแบบ จำเป็นที่จะต้องฝึกทักษะอยู่เสมอ ฉะนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาและฝึกทักษะการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการสร้างแบบฝึกทักษะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการทางจิตวิทยา ดังที่ พรพนี ช. เจนจิต (2528: 167) ได้กล่าวถึง การนำจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ในการสอนว่า การใช้หลักความใกล้ชิด เป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างความพอใจให้กับนักเรียน การฝึกหัด จะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจและจำได้อย่างคงทน โดยกล่าวเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. หลักความใกล้ชิด การใช้สิ่งเร้า และการตอบสนองที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจให้แก่นักเรียน
 2. หลักการฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมซ้ำ ๆ เพื่อช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำ
 3. กฎแห่งผล คือ การให้นักเรียนทราบผลการทำงานของตน ได้แก่ การเฉลยคำตอบ ให้นักเรียนทราบผลการทำงานอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการสร้างความพอใจแก่นักเรียน
- บัทส์ (นิตยา กิจโร. 2553: 40; อ้างอิงจาก ButtS. ม.ป.ป.) ได้สรุปหลักการสร้างแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ก่อนสร้างแบบฝึกจำเป็นต้องกำหนดโครงร่างไว้ก่อนว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไรจะเขียนแบบฝึกเกี่ยวกับเรื่องอะไร
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. แจกวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นกิจกรรมย่อยโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน
5. กำหนดอุปกรณ์ที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมกำหนดเวลาและขั้นตอนให้เหมาะสม
6. กำหนดเวลาแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสม
7. การประเมินผลอย่างไร

สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบฝึก ต้องอาศัยหลักการสร้างทางจิตวิทยา เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจ ตามหลักการ ได้แก่ การตอบสนองต่อสิ่งเร้า การฝึกหัด และกฎแห่งผล จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึกแต่ละครั้งดีขึ้น

3.4 ความสำคัญของแบบฝึกทักษะ

ในการฝึกทักษะการเขียนภาษาไทย จำเป็นต้องอาศัยแบบฝึกทักษะ เพื่อทบทวนความเข้าใจ ในเรื่องที่เรียนมาแล้ว เพราะวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ และเกิดความ เข้าใจ ในเรื่องที่เรียน ฉะนั้นการที่จะให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในการใช้ภาษาสำหรับเขียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องอาศัยแบบฝึก เพื่อช่วยให้เกิดความแม่นยำ และช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้มากขึ้นกว่าเดิม มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกได้ดังนี้

นิภา ชวนะพานิช (2518: 15) ได้กล่าวว่า สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียน นมีพัฒนาทางภาษาดีขึ้น คือ แบบฝึกทักษะ หรือแบบฝึกหัด เพราะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้นำความรู้ที่เรียนมาแล้วไปฝึกให้เกิด ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ประยงค์ งามจิตร (2533: 41) กล่าวว่าแบบฝึกสามารถใช้ฝึกทักษะทางภาษาได้ทุก ๆ ด้าน และช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาได้อย่างกว้างขวาง

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2534: 54) กล่าวว่าเป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนมีความชำนาญ แม่นยำ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

อดุล ภูปลื้ม (2539:24-25) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียน ทักษะทางภาษามากเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียน และ คำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกทักษะมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากเรียนแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำมาปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ซึ่งจะมีผลทำให้ ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดภาระได้มาก นอกจากนี้ยังทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย และกล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาของบทเรียน และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน
3. ทำให้เกิดความสนุกสนาน
4. ทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง
5. สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้
6. ทำให้ครูผู้สอนทราบความบกพร่องของนักเรียน

7. ทำให้ประหยัดเวลา

8. ทำให้นักเรียนนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว พอสรุปได้ว่า แบบฝึกมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทย เพราะจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียน และยังสมารถทบทวนเนื้อหาได้ด้วยตนเอง

3.5 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

การสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน มีองค์ประกอบหลายอย่าง ได้มีนักการศึกษาให้ข้อเสนอแนะลักษณะของแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517: 72) กล่าวว่าแบบฝึกช่วยการสอนของครูให้ประสบความสำเร็จ เพราะการใช้แบบฝึกที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด จะช่วยทุ่นเวลาในการสอนกฎเกณฑ์ การยกตัวอย่าง และยังเป็น การวัดผลการเรียนการสอนในแต่ละเรื่องด้วย และได้ดัดแปลงการสรุ างแบบฝึกจากแนวคิดของทักเกอร์ (Tucker. 1968) ไปทดลองใช้และได้รวบรวมลักษณะที่ดีของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. มีความหมาย
4. คิดได้เร็วและสนุก
5. ได้รับความสนใจ
6. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาได้ด้วยตนเอง

ประชุมพร สุวรรณตรา (2528: 61) กล่าวถึงแบบฝึกทักษะที่ดีว่า ควรมีคำสั่งและคำอธิบายอย่างชัดเจน มีตัวอย่างที่ให้ความคิดหลายแนว มีภาพประกอบเหมาะสม เส้น นบรทัดที่เว้นไว้ให้เติมมีขนาดที่พอเหมาะ และวางรูปแบบเป็นระเบียบสวยงาม

สามารถ มีศรี (2530: 28) ได้ให้ความคิดเห็นว่า แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว เหมาะสมกับระดับและวัยของนักเรียน มีคำสั่งหรือคำอธิบายเสนอแนะวิธีใช้ มีรูปแบบน่าสนใจ ชวนให้ทำ รวมทั้งมีแบบฝึกหลาย ๆ รูปแบบ

โรจนา แสงรุ่งรวี (2531: 22) กล่าวถึงแบบฝึกทักษะที่ดีว่า นอกจากจะมีคำอธิบายชัดเจนแล้ว ควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ ใช้เวลาฝึกไม่นานเกินไป และมีหลายรูปแบบ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นงเยาว์ บวงสรวง (2535: 31) ได้กล่าวถึง แบบฝึกทักษะที่ดี ไว้ว่า แบบฝึกทักษะที่ดีต้องคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ มีวิธีการฝึกทักษะที่เหมาะสม มีจุดมุ่งหมายในการฝึกอย่างชัดเจน และมีรูปแบบที่น่าสนใจ โดยคำนึงถึงการที่จะพัฒนาทักษะนั้น ๆ ให้ดียิ่งขึ้น สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

ลักษณะของแบบฝึกที่ดี ควรมียุทธวิธีประกอบต่าง ๆ ได้แก่ คำสั่ง คำอธิบาย และแนะนำวิธีใช้จุดมุ่งหมาย และควรมีรูปแบบที่น่าสนใจ เพื่อให้แบบฝึกนั้นมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น

3.6 ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทักษะมาก ดังที่ เพ็ทตีส์คุณภาพ ดวงเพ็ชร 2533; อ้างอิงจาก Petty, 1975: 469-472) ได้กล่าวไว้ว่า

1. เป็นส่วนที่เพิ่มหรือเสริม เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มากเพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษา เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ เด็กฝึกทักษะการใช้ภาษาได้ดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอน
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทนโดยการกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่เด็กได้เรียนรู้เรื่องนั้นๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลายๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่จะใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่ จัดขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทาง เพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึก ช่วยทำให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่างๆ ของเด็กได้ชัดเจนซึ่งจะช่วยให้อุทิศดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ทันที่
8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่

9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงาน และเวลาในการที่ต้องเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียนทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่างๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายเพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ทนต่อ ผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและระเบียบ

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517: 12) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น
2. ให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน
3. ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงเนื้อหาวิธีสอน และกิจกรรมในแต่ละบทเรียน
4. ช่วยเด็กให้เรียนได้ดีตามความสามารถของเด็ก
5. ฝึกให้มีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
6. ฝึกให้เด็กทำงานตามลำดับ โดยมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบฝึกทักษะนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ และแนวทางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดแบบฝึกที่ชัดเจน แน่นนอน และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัย ควรมีความยากง่ายแตกต่างกัน และจะต้องมีหลายรูปแบบ เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสในการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ แบบฝึกทักษะนั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านผู้เรียน จะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น และในด้านของครูผู้สอน เกี่ยวกับเนื้อหาวิธีการสอน และกิจกรรม เพื่อพัฒนาทักษะของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ประทีป ศิริบังกช (2530: 76) ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่เขียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียน โดยการสอนเรียงความแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิศवास ลัดดากุล (2524: 70-71) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการทดลองสอน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จำนวน 40 คน ผลการวิจัย แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.37/81.05 หมายความว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกทักษะได้ถูกต้องโดยเฉลี่ย ร้อยละ 84.37 และสามารถทำ

ข้อสอบหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกได้ถูกต้อง ร้อยละ 80.05 แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรธนาภา รัตนวิจารณ์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้าง แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชนะสงคราม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ เมื่อพิจารณาแบบฝึกแต่ละหน่วยแล้วพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เรื่องการเขียนคำ การเขียนวลีและประโยคการเขียนข้อความ และการเขียนเป็นเรื่องราว มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรพิมพ์ เครือเนียม (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนโคลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 80 คน เครื่องมือคือ แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจำนวน 10 แผน แบบฝึกทักษะการเขียนโคลง 10 แบบฝึก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนโคลง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้แบบฝึกทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะ ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเขียนดีขึ้น

กรรณิกา ศุภปัญญาวุฒิ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง ผลของการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภา พิมพาแป้น (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 45 คน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาความสามารถ ในการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ 84.89/87.78

ธฤตภณ สุวรรณรัตน์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกการออกเสียงคำควบกล้ำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทธบูชา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการออกเสียงควบกล้ำ ของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกดีกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เหมพรรณ โนทะยะ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 47 คน ผลการศึกษพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้แบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นว่าแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ต่อการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน เพราะแบบฝึกจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างหลากหลาย และมีความเป็นอิสระ ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะประสบผลสำเร็จ จที่ดีจะต้องได้รับการฝึกหัดอย่างถูกต้องตามวิธีการ และขั้นตอน จำเป็นที่จะต้องอาศัยเครื่องมือ ในการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานทั้งนี้แบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือ ในการจัดการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ โดยเฉพาะแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัย เชื่อว่าจะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนให้ดีขึ้นและจะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจในการเขียนและสนใจการเรียนในวิชาภาษาไทยสูงขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้การสอนวิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยมีรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 180 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 44 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการทดลอง และรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 2.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย
- 2.2 แบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 2.3 แบบทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.1 แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย

ขั้นตอนในการสร้าง แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนโดยได้แนวคิดมา จาก บัทส์ (Butts. n.d.) ดังนี้

1. ศึกษาหลัก สูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบเขตเนื้อหา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาของสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในสาระที่ 2 การเขียนและสาระที่ 4 การใช้ภาษา

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ แบบฝึกทักษะ เพื่อเป็นแนวทางในการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม

3. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อวิเคราะห์หาคุณลักษณะของความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

4. ศึกษารายละเอียดขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องคำ กลุ่มคำ และประโยค

5. ดำเนินการสร้าง แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสร้าง แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย

5.1 ชื่อแบบฝึกทักษะ เป็นหัวเรื่องย่อยที่ประกอบขึ้นเป็นแบบฝึกแต่ละเรื่อง

แบบฝึกที่ 1 สารพันสรรคำ (รู้เรื่องคำประสม)

แบบฝึกที่ 2 เรียงกลุ่มคำหรือวลี (วิเคราะห์และสังเคราะห์กลุ่มคำหรือวลี)

แบบฝึกที่ 3 ถ้อยวจิสร้างสรรค์ (สร้างคำให้เป็นประโยคตามบริบทต่างๆ)

แบบฝึกที่ 4 สารพันประโยค (ใช้ประโยคเขียนสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผล)

แบบฝึกที่ 5 พรรณนาเรื่องราว (เขียนแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องราว)

5.2 คำแนะนำในการใช้ แบบฝึก เป็นส่วนที่อธิบายความมุ่งหมายที่สำคัญ ของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

5.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุเป้าหมายที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติให้บรรลุเมื่อจบกิจกรรมการเรียนรู้

5.4 ใ้บความรู้ เป็นเนื้อหารายละเอียดที่ต้องการให้ผู้เรียนศึกษา ในแต่ละแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.5 กิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ ได้แก่การอ่านสรุปความการอภิปรายสาระสำคัญแนวคิด สำนวนภาษา ซึ่งเป็นส่วนที่นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง และศึกษาค้นคว้าข้อมูล จากแหล่งเรียนรู้ / อินเทอร์เน็ต

5.6 การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่ใช้ประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรมย่อยนั้น

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแบบฝึกโดยพิจารณาถึง ความสนใจ และประสบการณ์
ของนักเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้ครอบคลุมทุกแบบฝึก

แบบฝึกทักษะที่ 1 สารพันสรรคำ กิจกรรมเน้นให้นักเรียนมีความรู้และเข้าใจเรื่องการ
ประสมคำ และใช้คำประสมได้ในบริบทต่างๆ

แบบฝึกทักษะที่ 2 เรียงกลุ่มคำหรือวลี กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนวิเคราะห์และสังเคราะห์
กลุ่มคำได้

แบบฝึกทักษะที่ 3 ถ้อยวจีสรรค์ กิจกรรมฝึกให้นักเรียนนำความรู้มาสรรคำให้เป็น
ประโยค

แบบฝึกทักษะที่ 4 สารพันประโยค กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเขียนความเรียงสื่อสารได้
สัมฤทธิ์ผล

แบบฝึกทักษะที่ 5 พรรณนาเรื่องราว กิจกรรมฝึกเขียนบรรยายภาพ เขียนแสดงความคิดเห็น
เป็นเรื่องราวจากสารที่ได้พบเห็น

7. นำแบบฝึกที่สร้างขึ้นมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
กิจกรรมต่าง ๆ และคุณภาพ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

8. นำแบบฝึกที่ปรับปรุงไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อจำนวน 2 ท่าน และ
ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล 1 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนและ
ความถูกต้องของสำนวนภาษาและรูปแบบของแบบฝึก

9. นำเนื้อหาในแบบฝึกแต่ละชุดที่ผ่านการปรับปรุงมาสร้างแบบทดสอบระหว่างเรียน และ
สร้างแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อใช้หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้อย
วรรค์ตาม
เกณฑ์ 80 / 80 ซึ่งแบบฝึกการทักษะเขียนเชิงสร้อยวรรค์วิชาภาษาไทยมีผลที่ได้คือ 82.09/82.58

10. การทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้อยวรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่ปรับปรุงแก้ไข
ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเวลา และความชัดเจนของภาษา
ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีปัญหา เกี่ยวกับเนื้อหาของแบบฝึกมีจำนวนมาก ภาพประกอบไม่ชัดเจน จึงได้
ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีจำนวนที่เหมาะสมและแก้ไขภาพประกอบให้เจเนียงขึ้น

11. การทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้อยวรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานครที่ปรับปรุงแก้ไข
แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 15 คน โดย
ให้ผู้เรียนเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัดระหว่างเรียนแล ะแบบทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยได้
รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนซึ่งผู้ วิจัยพบว่า จำนวนกิจกรรมไม่
เหมาะสมกับเวลาผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้

2.2 แบบประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมิน คุณภาพ แบบฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินที่ใช้ในการวิจัย
2. พิจารณาหัวข้อปัญหาและจุดมุ่งหมาย เพื่อทราบว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง
3. สร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญการประเมินเป็นข้อความ ที่มีมาตราส่วนประมาณ

ค่า 5 ระดับ โดยกำหนดความหมายไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนน 4 หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนน 3 หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนน 2 หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนน 1 หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

4. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไป ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาการสอน 3 ท่านทำการประเมินคุณภาพ

5. นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของแบบฝึก โดยผู้วิจัยค้นคว้าได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีคุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.51 – 2.50 หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00 – 1.50 หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

6. นำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการปรับปรุงไปหาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน วิธีคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล (Kendall) ที่เรียกว่าสัมประสิทธิ์ของคอนคอร์ดแดนซ์

แบบประเมินคุณภาพแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับประมาณค่าของเนื้อหาจากแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งกำหนดเกณฑ์ตัดสินคุณภาพเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	ดี
ระดับ 3	หมายถึง	พอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

รายการประเมินแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2. ความชัดเจนของคำชี้แจงและการอธิบายเนื้อหา					
3. ความถูกต้องของเนื้อหา					
4. ความเหมาะสมของกิจกรรมฝึกกับระยะเวลา					
5. ส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์					
6. แบบฝึกช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดี					
7. กิจกรรมสร้างเสริมจินตนาการ					
8. สำนวนภาษาที่ใช้เหมาะกับผู้เรียน					
9. ความเหมาะสมของภาพประกอบเนื้อหาและการจัดวางเล่มรูป					
10. ความทนทานของแบบฝึก					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสร้างและหาคุณภาพ แบบทดสอบวัดความสามารถในการ เขียนเชิงสร้างสรรค์ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 2 การเขียนมาตรฐาน ท.2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียน สือสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 เน้นการเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำ ถูกต้องชัดเจนเหมาะสมและสละสลวยรวมทั้งเขียนบรรยายประสบการณ์โดยระบุ สาระสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน ศึกษาทฤษฎีวิธีการสร้างแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในภาษาไทยจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบทดสอบ เพื่อเป็นแนวทางใน การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัด ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการ สร้างแบบทดสอบการ เขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อใช้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และวัดความสามารถในการเขียน เชิงสร้างสรรค์

2.3.3 คัดเลือกเนื้อหา สำหรับใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน เชิงสร้างสรรค์ จำนวน 30 ข้อ โดยมีเกณฑ์การประเมินผลแบบทดสอบวัดความสาม ารณ์ในการเขียน เชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา	4	คะแนน
2. การเรียบเรียงจัดลำดับความคิด	3	คะแนน
3. ความถูกต้องของการใช้ภาษา	3	คะแนน

วิธีการหาคุณภาพของแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาสาระการเขียนจากหลักสูตรสถานศึกษาของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ มาสร้างเป็น แบบทดสอบการเขียน เชิงสร้างสรรค์ ตามแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทั้ง 5 แบบฝึกเป็นอัตราณ์รวม 30 ข้อ

1. ผู้วิจัย นำแบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเกณฑ์ การประเมินที่สร้างขึ้นไป ให้ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เพื่อดูความถูกต้องของเนื้อหา และวัตถุประสงค์

2. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาและปรับปรุง แก้ไขตามเกณฑ์ 3 ข้อ คือ

1. ความถูกต้องตรงตามเนื้อหา

2. ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับพฤติกรรมที่ต้องการวัด
3. ความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบหรือเนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบหรือเนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบหรือเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

หาผลรวมของคะแนนในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดแล้วนำผลรวมมาหาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบหรือเนื้อหา กับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้สูตร IOC (ลัวน สายยศ; และอังคณา สายยศ . 2539: 249) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปทดลอง ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียน

4. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตรของ PE ของ วิทนีย์ และซาเบอร์ส (D.R. Whitney and D.L.Sabers) อ้างอิงจาก ลัวน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539: 199-200) โดยได้ค่าความยากง่าย (p) ตั้งแต่ 0.46-0.79 และมีค่าอำนาจจำแนก(r) ตั้งแต่ 0.25-0.92

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงตามเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Conbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

6. นำแบบทดสอบ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปใช้ทดลองเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest-Posttest Design (ลัวน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 248 - 249)

แบบแผนการทดลอง

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized One Group Pretest-Posttest Design

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์

E	แทน	กลุ่มทดลอง
X	แทน	การจัดกิจกรรมโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
T ₁	แทน	การทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
T ₂	แทน	การทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

3.2 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพฯ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดรวมเวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยชี้แจงขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้อุ้ให้นักเรียนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของนักเรียน

3.2.2 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน ทำแบบทดสอบวัด ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนการเรียน ใช้เวลาในการทดลอง 50 นาที แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน เพื่อใช้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.2.3 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน เรียนโดยใช้ แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เรียงลำดับในขณะเรียนแต่ละแบบฝึก ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตั้งแต่ แบบฝึกที่ 1 ถึงแบบฝึกที่ 5 และให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน แล้วนำผลการทดสอบมาตรวจ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพ

3.2.4 หลังจากนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแต่ ละชุดของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์แล้วนักเรียนทดสอบหลังเรียน ใช้เวลาในการทดสอบ 50 นาที รวมเวลาเรียนทั้งหมด 16 คาบ ผู้วิจัยตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่นักเรียนได้ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 30 ข้อ แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาสมมติฐาน

4. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน
2. ค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

1. ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 73) โดยคำนวณจาก

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนจากกลุ่มที่ศึกษา

- 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนของคะแนน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 76-77)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X^2)$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สูตร (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Conbach) (พวงรัตน์ ทีวีรัตน์. 2540: 125-126) ใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

2.2 การหาค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (E1/E2) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2525: 248)

$$\text{สูตร} \quad E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในรูปแบบการ
-------	-------	-----	---

สอน

คิดเป็นร้อยละจากการทำกิจกรรมในระหว่างเรียน

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำกิจกรรมการเรียน
มีลักษณะเป็นการวัดผลเป็นระยะๆ

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมการเรียน
ระหว่างเรียน

$$\text{สูตร} \quad E_2 = \frac{\sum F}{\frac{N}{B}} \times 100$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละหลังจากเรียนบทเรียนสำเร็จรูป

$\sum F$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัด

N แทน จำนวนผู้เรียนทั้งหมด

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

2.3 การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สูตร PE ของ วิทนีย์ และซาเบอร์ส (D.R. Whitney and D.L.Sabers) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 199-200)

$$\text{สูตร} \quad PE = \frac{S_U + S_L - (2NX_{\min})}{2N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ PE แทน ดัชนีค่าความยาก

S_U แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง

S_L แทน ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน

X_{\max} แทน คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด

X_{\min} แทน คะแนนที่นักเรียนทำได้ต่ำสุด

N แทน จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน

2.4 การหาค่าค่าอำนาจจำแนกเพื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยใช้สูตร D ของ วิทนีย์ และ ซาเบอร์ส (D.R.Whitney and D.L.Sabers) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539:201)

$$\text{สูตร } D = \frac{S_U - S_L}{N(X_{\max} - X_{\min})}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	S_U	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง
	S_L	แทน	ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน
	X_{\max}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด
	X_{\min}	แทน	คะแนนที่นักเรียนทำได้ต่ำสุด
	N	แทน	จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน

2.5 การหาค่าความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเคนดัล ที่เรียกว่า สัมประสิทธิ์คอนคอร์ดแดนซ์ (ล้วน สายยศ. 2538: 206)

$$\text{สูตร } W = \frac{12S}{K^2(n^3 - n)}$$

เมื่อ	W	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการจัดอันดับ
	S	แทน	ผลรวมทั้งหมดของอันดับคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อที่เบี่ยงเบนออกจากคะแนนอันดับเฉลี่ย
	K	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนข้อคำถาม

2.6 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบฝึกและแบบทดสอบ ที่ใช้ในการฝึก โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ล้วน สายยศ. 2539: 249)

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเนื้อหา ซึ่งพิจารณาจากความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความก้าวหน้าของนักเรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ . 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}; df = n-1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกัน เป็นรายบุคคล ระหว่างคะแนนที่ได้รับจากการทดสอบ ก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนน ที่ได้รับการทดสอบ ก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียน
	df	แทน	ค่าความเป็นอิสระ

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนและหลัง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนและหลังยกกำลังสอง
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบใน t-test
n	แทน	จำนวนนักเรียน
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเวลา และความชัดเจนของภาษา ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาของแบบฝึกมีจำนวนมาก ภาพประกอบไม่ชัดเจน จึงได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีจำนวนที่เหมาะสมและแก้ไขภาพประกอบให้เจือจางยิ่งขึ้น

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 15 คน พบว่ามีปัญหาด้านกิจกรรมไม่เหมาะสมกับเวลาผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 44 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เรียงลำดับ ตั้งแต่แบบฝึกทักษะที่ 1 ถึง แบบฝึกทักษะที่ 5 จนครบ และให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จากนั้น นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร

แบบทดสอบระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E_2	E_1/E_2
50	41.05	82.09	30	24.77	82.58	82.09 / 82.58

จากตาราง 2 พบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์ เทเรซา หนองจอก กรุงเทพ ฯ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.09 / 82.58

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพ ฯ

การทดลอง	n	\bar{X}	SD	$\sum D$	$\sum D^2$	t	p
ก่อนการเรียน	44	20.82	2.08				
หลังการเรียน	44	24.77	2.26	174	908	11.60**	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร มีความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีขั้นตอนศึกษาและผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์การประเมิน 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถนำไปใช้สอนและพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนนำไปพิจารณาปรับปรุงวิธีการสอน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการสร้างแบบฝึกพัฒนาทักษะการเขียน สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป
3. นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 180 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา เขตหนองจอก กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 44 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียน โดยใช้ แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.1.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ใช้เวลาในการวิจัย 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 16 คาบ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย พื้นฐาน เรื่องคำ กลุ่มคำและประโยค ในหลักสูตรสถานศึกษาขององค์กรส่งเสริมงานทลกรุงเทพฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำเนื้อหา มาสร้างเป็นแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยทั้งหมด 5 แบบฝึก ดังนี้

แบบฝึกที่ 1 สรพันสรรคำ (รู้เรื่องคำประสม)

แบบฝึกที่ 2 เรียงกลุ่มคำหรือวลี (วิเคราะห์และสังเคราะห์กลุ่มคำหรือวลี)

แบบฝึกที่ 3 ถ้อยวจีสร้างสรรค์ (สร้างคำให้เป็นประโยคตามบริบทต่างๆ)

แบบฝึกที่ 4 สรพันประโยค (ใช้ประโยคเขียนสื่อสารให้สัมฤทธิ์ผล)

แบบฝึกที่ 5 พรรณนาเรื่องราว (เขียนแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องราว)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ 82.02/ 82.58
2. แบบประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.93

ในการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยศึกษาหลักสูตร เอกสารงานวิจัย และขอบข่ายของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ดำเนินการสร้าง และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขปรับปรุง แล้วนำมาหาประสิทธิภาพ

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึก ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ ดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 44 คน ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 4 คาบ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร

การทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเวลา และความชัดเจนของภาษา ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มี ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาของแบบฝึกมีจำนวนมาก ภาพประกอบไม่ชัดเจน จึงได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้ มีจำนวนที่เหมาะสมและแก้ไขภาพประกอบให้เจียวยิ่งขึ้น

การทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพมหานครที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 15 คน โดยให้ผู้เรียนเริ่มทำ แบบทดสอบก่อนเรียน แบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เป็น ข้อบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนซึ่งผู้ วิจัยพบว่า กิจกรรมมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลา ผู้วิจัยจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้นำ แบบฝึก ทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา หนองจอก กรุงเทพฯ ที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 คน โดยใช้แบบฝึก ทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ 1 ชุด ต่อนัก เรียน 1 คน โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 5 แบบฝึก
2. ในขณะที่นักเรียนเรียนแบบฝึก ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เสร็จแต่ละชุด นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน นำมาหาค่าเฉลี่ย เก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึก (E_1)
3. เมื่อนักเรียนเรียนแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครบ ทั้ง 5 แบบฝึกแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 30 ข้อ นำผลการทดสอบหลังเรียนมาตรวจหาค่าคะแนนเฉลี่ยเพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย (E_2)
4. นำผลจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อเก็บข้อมูลไว้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึก แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย ตามเกณฑ์ 80/80

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความแปรปรวน
2. หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนเชิงส ร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ตามเกณฑ์ 80/80
4. ตรวจสอบสมมติฐานความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนและหลังใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย โดยใช้ t-test Dependent Samples

สรุปผลการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากการทดลองกับกลุ่ม มตัวอย่าง พบว่า มีประสิทธิภาพ 82.09 / 82.58 แสดงว่าแบบฝึก ทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างและพัฒนาขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80 / 80
2. นักเรียนที่ได้ทำแบบฝึก ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มี ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนทำแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์จากสื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา ที่มีประสิทธิภาพ 82.09 / 82.58 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80 / 80 ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพราะแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีขั้นตอนการสร้างที่เป็นระบบ โดยเริ่ม ศึกษาด้านหลักสูตร สภาพปัญหาการเรียนของนักเรียน และศึกษาจิตวิทยาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับปัญหาและวัยของนักเรียนผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหา จากง่ายไปหายาก โดยเริ่มจาก แบบฝึกที่ 1 สารพันสรรพคำ มีกิจกรรมให้นักเรียนเติมคำ ต่ออักษร หาความหมายของคำ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบฝึกที่ 2 กลุ่มคำหรือวลี นักเรียนฝึกจำแนก กลุ่มคำทั้ง 7 ชนิด จากการสังเกตและอภิปรายสรุปลักษณะของกลุ่มคำชนิดต่างๆ นักเรียนให้ความสนใจในกิจกรรมอย่างมาก แบบฝึกที่ 3 ถ้อยวิจิตรสร้างสรรค์กิจกรรมในแบบฝึกนี้ นักเรียนได้ฝึกเขียน ประโยคตามบริบทต่างๆ ทั้งเขียนจากรูปภาพ และจากการสนทนา ซึ่งนักเรียนได้ช่วยกันคิดและสรุป เสนอเป็นประโยคที่สมบูรณ์ แบบฝึกที่ 4 สารพันประโยค กิจกรรมต่างๆ ในแบบฝึกนี้ นักเรียนได้ฝึก เขียนความเรียงสั้นๆ เพื่อสื่อสารเรื่องราวให้สัมฤทธิ์ผล และแบบฝึกที่ 5 พรรณนาเรื่องราว นักเรียน ช่วยกันระดมความคิด และเขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเองเป็นเรื่องราวต่างๆ ทั้งเรื่องราวที่เป็น ข้อเท็จจริงและเรื่องราวที่เป็นข้อคิดเห็น กิจกรรมต่างๆ ทั้งการระดมความคิด การฝึกปฏิบัติ ผู้วิจัย ดำเนินการให้นักเรียนเรียนรู้จากง่ายไปสู่ยากตามลำดับ นักเรียนจึงใช้แบบฝึกได้สัมฤทธิ์ผลซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของสุภา พิมพาแป้น (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกพัฒนาการเขียน เชิงสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แบบฝึกมีประสิทธิภาพ 84.89/ 87.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์

2. จากการเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลัง การเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึก ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทยมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่าก่อน เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พิศवास ลัดดากุล (2547: 70-71) วิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิง สรรค์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกมากกว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ทั้งนี้เป็นเพราะ แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นี้มีกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางภาษาได้ดีขึ้น และผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจและกระบวนการคิดที่ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดได้หลายแนวนักเรียนได้ทำงานในบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด เพราะคำตอบมีความสมเหตุสมผลในบริบทต่างๆ ที่นักเรียนสร้างขึ้น นอกจากนี้กระบวนการทำงานในแต่ละแบบฝึกนักเรียนและครูให้ความสำคัญเท่ากับผลงานของนักเรียน นักเรียนมีการตอบสนอง มีการฝึกทักษะและได้ทราบผล ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึกทักษะแต่ละครั้งดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยในการทบทวนความเข้าใจในเรื่องที่เรียนมาแล้ว เพราะวิชาภาษาไทย เป็นวิชาที่ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของอรธรรพ รัตน์วิจารณ์ (2542: บทคัดย่อ) ฉะนั้นในการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีทักษะที่ดีในการใช้ภาษาและเกิดความมั่นใจ มีการพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน ได้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกทักษะมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากเรียนแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียน และนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่ นอกจากนี้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลให้ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในด้านการเขียนที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้นำหนักคะแนนของแบบทดสอบชนิดอัตนัยมากกว่าปรนัย
2. ควรศึกษา วิจัย องค์ประกอบอื่นที่มีผลทำให้ความสามารถในการเขียนของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน เช่น เพศ ระดับสติปัญญา ภูมิฐานะ เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาและส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*.
กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมวิชาการ. (2536). *การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรรณิการ์ พลยุทธ. (2541). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึก
การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสื่อสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.*
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2534). *การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์
ในระดับประถมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- กรรณิการ์ ศุภปัญญาภูมิ. (2544). *ผลของการใช้แบบฝึกการอ่านต่อการพัฒนาความสามารถ
ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนผดุงนารี
จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.*
- กองทัพ เคลือบพนิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์. (2515). *การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ กรมวิชาการ.
- จินดา กิจพูนวงศ์. (ม.ป.ป.). *ผลการฝึกความคิดอเนกนัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- จินตนา ไบกาชฎี. (2542). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ชาญชัย วลิตรังสีมา; และ เชติวิทย์ ฤทธิประศาสน์. (2523). *การพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). *ความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2528). *ระบบสื่อการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (2537). เอกสารการสอนชุดวิชา 213211 สื่อการสอนระดับประถมศึกษาสารทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2532). *การเขียน 2*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- (2539). *การประพันธ์*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ดำรง ญาณจันทร์. (2538). *ความสัมพันธ์ของการวิจัยการร้อยกรองรูปแบบใหม่ กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2550). *สรรพศาสตร์ของการเขียน ในการจัดทำวัตกรรมการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษร.
- (2546). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษร.
- เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี. สมเด็จพระ.
- (2529). *การพัฒนาวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธฤตภณ สุวรรณรัตน์. (2549). *การพัฒนาแบบฝึกการอ่านออกเสียงควบกล้ำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทธบูชา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ บวงสรวง. (2535). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ กับวิธีการเขียนตามคำบอก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าปางวิทยา จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล ม่วงไทย. (2534). *การสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความอย่างมีวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- นวนไลย หนูมี. (2539). การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก เพื่อใช้ในการสอนซ่อมเสริม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่วงพรานวิทยา จังหวัด ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา กิจโร. (2530). การศึกษามลภาวะฝึกทักษะการตั้งคำถามของนักเรียนในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ฤทธิโยธี. (2520). การทำและการใช้แบบฝึกเสริมทักษะ. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- นิภา ชวนะพานิช. (2518). การสร้างแบบฝึกภาษาเรื่องสระเสียงยาวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา เล็กบำรุง. (2518). พฤติกรรมการสอนของครูระดับประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับการกำหนดงานให้นักเรียนและการทบทวนเมื่อจบบทเรียน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2535). พัฒนาทักษะการเขียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช .
- บุญมา สังข์โพธิ์. (2523). การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประชุมพร สุวรรณตรา. (2528). การเขียนแบบสร้างสรรค์. ขอนแก่น: ภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2538). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประยงค์ งามจิตต์. (2547). การสร้างแบบฝึกการอ่านคำที่ใช้อักษร ร ล ว ควบกล้ำ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดอุดรธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป ศิริบังกช. (2530). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับใช้แบบฝึกการเขียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประเทิน มหาจันทร์. (2519). *หลักการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ปราโมทย์ ชันติลาภานนท์. (2530). *ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียนภาษาไทย และด้านคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2539). *เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ สุขประเสริฐ. (2536). *การเปรียบเทียบ ความสามารถทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ แบบฝึกทักษะกับการใช้กิจกรรมตามคู่มือครู*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผอบ ไปชะกฤษณะ. (2511). *หลักการเขียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ. (2528). *การเขียนสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.
- พรรณี ช.เจนต์. (2528). *จิตวิทยาการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พวงเพชร เขียมภูงา. (2547). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยโครงการ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิศวาส ลัดดากุล. (2524). *การสร้างแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์สำหรับการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พูนศิริ แก้วเพ็ง. (2532). *การศึกษาความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรินทร์ จันทร์พิทักษ์พร. (2542). *การสร้างชุดการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- เพียงจิต อึ้งโพธิ์. (2529). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำพ้องของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เพลินใจ พฤษชาติรัตน์. (2535). *การพัฒนาความสามารถในการเขียนร้อยกรองเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์รัตน์. (2533). *ภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พองจันทร์ สุขยิ่ง; และคณะ. (2550). *ศิลปะการเขียนอย่างมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ สุวีริยาสาส์น.
- โรจนา แสงรุ่งระวี. (2531). *ผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำด้วยการใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนวิชาภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2531). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- วรรณาท พ่วงสุวรรณ. (2518). *การสร้างแบบฝึกการผันวรรณยุกต์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรวิ ขำวิจิตร. (2542). *แบบฝึกการเขียนเรียงความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ เนียมสุข. (2538). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบฝึกการเขียนที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณภา เครื่องเนียม. (2531). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่เรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ และไม่ใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- วรรณิ โสภประยูร. (2535). การพัฒนาการเขียนระดับประถมศึกษา ชุดวิชาการสอนกลุ่ม
ทักษะ 1 ภาษาไทย. (เอกสารประกอบการสอน). นนทบุรี: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา สุพัฒน์. (2530). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยคู่มือครูโดยการทำแบบปรนัยชนิด
เลือกตอบ แบบฝึกหัด แบบอัตโนมัติกับการทำแบบฝึกหัดในหนังสือแบบเรียน.
ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิไล ปฐมปัทมา. (2539). ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบชินเนคินส์ที่มีต่อความสามารถใน
การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วีณา วิสเพ็ญ. (2525). เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2548). การเขียนสร้างสรรค์ไม่ยากอะไรเลย. กรุงเทพฯ: นวสาสน์การพิมพ์.
- ศศิธร สุทธิแพทย์. (2530). แบบฝึกหัดสำหรับสอนเรื่องวลีในภาษาไทยระดับประกาศนียบัตรทาง
การศึกษา วิทยานิพนธ์ คม. (การสอน). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ ตัญจรัยรัตน์; และคนอื่น ๆ. (2545). เรียนรู้ภาษาไทย โดยเน้นกระบวนการคิด. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ สินธุเวชญ์. (2540). เอกสารทางวิชาการการพัฒนาระบบการเรียนการสอน เอกสาร
ลำดับที่ 33. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2537). เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช.
- สามารถ มีศรี. (2530). ศึกษาความก้าวหน้าด้านคุณภาพลายมือของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนสุวรรณาราม กรุงเทพมหานคร หลังการสอนซ่อมเสริมโดยการใช้แบบฝึก.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2537). *เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- สิทธิ พิณีภูวดล. (2526). *การเขียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุกิจ ศรีพรหม. (2541, กันยายน). ชุดการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. *วารสารวิชาการ*. 1(9): (67-72).
- สุจิต เพียรชอบ. (2531). *การพัฒนาการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิต เพียรชอบ; และสายใจ อินทร์พรหม. (2538). *วิธีการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุดา บุญไฉน. (2529). *การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา ในเอกสารการฝึกอบรมการสอนคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภา พิมพ์าแป้น. (2546). *การสร้างแบบฝึกพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เสริม พงศ์ทอง. (2521). *การใช้วรรณคดีสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- แสงระวี น้อยประสิทธิ์. (2539). *ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นภาพการ์ตูน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เหมพรรณ โนทะยะ. (2549). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพิมพ์ เครือเนียม. (2544). *การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนโคลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- อรรณพ รัตนวิจารณ์. (2542). *การสร้างแบบฝึกพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัย. ถ่ายเอกสาร.
- อ้อมน้อย เจริญธรรม. (2547). *เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบฝึกกับการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- อดุล ภูปลื้ม. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกจัดคำเป็นกลุ่มคำ และ แบบฝึกที่จัดคำและกลุ่มคำ* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อารี รังสินันท์. (2540). *ความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน. แกรมมี.
- อัจฉรา ชิวพันธ์. (2535). *กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย และ ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์กับแบบฝึกตามคู่มือครูของกระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Andrew, M.S. (1996, April). Creating case study of two twenty grade students in a five art magnet school creative class. *Dissertation Abstracts International*. 56(10): 3860.
- Butts, David. (1974). *The Teaching of Science A Self Directed Playing Guide*. New York: Harper Row Puplicher.
- Guilford, J.P. (1967). *A Psychometric Approach to Creative*. In John, Curtes Gowan; George, D. Demo.; & Paul, E. Terrance, editors. *Creative : its Education Implication*. New York: iden Wileys Sons, Inc.
- Heavilin, B.A. (1982). *The use of synectics and an aid to invention in collage Composition*. New York: Allyn and Bacon.
- Kenney, M.L. (1976). An investigation of what intermediate grade children sy About the writing of stories. *Dissertation Abstracts International*. 33(2): 3485-A.
- Smith, J.A. (1973). *Creative teaching of the language art in the elementary school*. Boston: Allyn and Bacon Inc.

- Tidyman, W.F. (1974). *Creative writing*. New York: McGraw-Hill Book.
- Torrance , P.E. (1963). *Education and creative potential*. Minneapolis: The University Minnesota Press.
- Westcott, M.S.;& Smith, D.W. (1973). *Child development and personality*. New York: Harper and Brothers.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

- ตัวอย่างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย
- ตัวอย่างข้อสอบวัดความสามารถในการเขียน

แบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

พรรณนาเรื่องราว

ชื่อ.....นามสกุล.....
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ / โรงเรียนเซนต์เทเรซา
 หนองจอก กรุงเทพมหานคร

คำแนะนำในการใช้แบบฝึก

๑. แบบฝึกทักษะที่ ๕ พรรณนาเรื่องราว ประกอบไปด้วย
 1. การเขียนบรรยายภาพที่กำหนดให้
 2. การเขียนแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องราวจากสิ่งที่กำหนดให้
๒. แบบฝึกทักษะนี้สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนและฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยตนเองขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
๓. ขั้นตอนการใช้แบบฝึก
 - ๓.๑ นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ของแบบฝึก
 - ๓.๒ นักเรียนศึกษาเนื้อหาของแบบฝึกที่ ๕ พรรณนาเรื่องราว ตามลำดับ
 - ๓.๓ ให้นักเรียนทำกิจกรรมฝึกทักษะการเขียนแต่ละตอนตามที่กำหนดและตรวจสอบคำตอบจากแบบเฉลยกิจกรรม
 - ๓.๔ หลังจากทำกิจกรรมในแบบฝึกนี้เรียบร้อยแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนและตรวจคำตอบจากแบบเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
 - ๓.๕ นักเรียนไม่ควรดูคำตอบก่อนที่จะทำแบบทดสอบ

อ่านคำแนะนำการใช้ให้เข้าใจ
ก่อนนะคะ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถเขียนบรรยายภาพตามจินตนาการและความรู้สึกได้
๒. นักเรียนสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นจากข้อความที่กำหนดให้ได้
๓. นักเรียนสามารถเขียนเรื่องราวต่างๆจากสิ่งที่กำหนดให้ได้

ใบความรู้ที่ ๑

การเขียน

การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบโดยการอ่าน การเขียนในลักษณะนี้จึงเป็นทักษะการสื่อสารเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจตรงตามจุดประสงค์ของผู้เขียน

ความสำคัญของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่ง การเขียนจึงมีความสำคัญในลักษณะ ดังนี้

๑. การเขียนเป็นการบันทึกความจำ และความรู้ งานเขียนในอดีต เป็นสิ่งบันทึกเหตุการณ์ ความรู้ ภูมิปัญญา เพื่อให้ชนรุ่นต่อ มาได้เรียนรู้ ศึกษา และค้นคว้าเพื่อความเจริญก้าวหน้า

๒. การเขียนเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี สามารถถ่ายทอดจากอดีตได้ด้วยการเขียน

๓. การเขียนใช้ในชีวิตรประจำวัน บุคคลนอกจากจะสื่อสารกันด้วยการพูด การถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบการเขียนก็เป็นสิ่งที่ใช้ในชีวิตรประจำวัน มากเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการบันทึกงานที่ต้องทำ การเขียนเพื่อการสื่อสาร เป็นต้น

ปัจจัยที่สนับสนุนการเขียน

ปัจจัยที่จะช่วยให้เขียนได้ดีมีหลากหลายประการ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

๔.๑ ความรักและความสนใจ คนที่เขียนได้ดีต้องมีความรักและความสนใจที่จะเขียน ไม่ย่อท้อที่จะแก้ ให้เวลาในการเขียน ปัจจัยพื้นฐานข้อนี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการเขียนอย่างยิ่ง

๔.๒ การอ่านและฟังมาก ความพยายามที่จะอ่านและฟังความคิดของคนอื่น จะช่วยให้ผู้เขียนมีความคิดกว้างขวาง และมีข้อมูลพอที่จะเขียนได้โดยเฉพาะการอ่าน จะช่วยให้ผู้เขียนได้แนวทางการเรียบเรียงความคิด

การใช้ภาษาสำนวน การเลือกคำหรือหลักฐานประกอบการอ้างอิงหรือการดำเนินเรื่อง ให้นำสนใจชวนติดตาม

๔.๓ การเก็บบันทึกข้อมูล นักเรียนที่ดีต้องหัดเก็บข้อมูลต่างๆไว้ รู้จักจดบันทึกถ่ายสำเนา หรือเก็บเอกสารดีๆ เพราะการนำการเขียนที่ดีมาอ้างอิงจะทำให้ข้อเขียนของตนมีน้ำหนัก มีความกระจ่าง ชัดเจน น่าสนใจมากขึ้น

๔.๔ การสังเกตและจดจำ การเป็นคนช่างสังเกตจะช่วยให้ผู้เขียนเป็นคนละเอียดอ่อน เข้าใจเลือกสาระและคำนำ มาเขียนให้น่าสนใจมากขึ้น

เช่น สังเกตว่าข้อเขียนใดอ่านแล้วเข้าใจง่าย

ประทับใจ ชื่นชมในตัวผู้เขียน กับพยายามสังเกตและจดจำแนวการเขียนนั้นนำมาพัฒนาเป็นลักษณะ การเขียนของตน

๔.๕ การฝึกการเขียนบ่อยๆ การเขียนบ่อยๆ จะทำให้ผู้ฝึกเขียนเกิด

ความชำนาญในการคิด การเรียบเรียงสาระ ถ้อยคำสำนวน และความพยายามที่จะตรวจสอบภาษาที่ใช้ในกรณีที่ไม่แน่ใจว่า จะใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

๔.๖ นิสสัยรักการท่องเที่ยว คนที่ท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ ย่อมมีประสบการณ์มาก ได้เห็นสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ทำให้เกิดความประทับใจ มีข้อมูลพอที่จะเขียนบรรยาย

๔.๗ ความมีมนุษยสัมพันธ์ การเขียนมีมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ที่ต่างฐานะ ต่างความคิด ต่างประเพณี วัฒนธรรมกันให้ผู้นั้นเข้าใจโลก เข้าใจคน ได้เห็นสิ่งต่างๆ ที่เป็นบทเรียน ข้อคิด หรือเตือนใจ ทำให้สามารถมานำเหตุการณ์ การติดต่อของมนุษย์มาเป็นข้อมูลในการเขียนได้

ข้อควรคำนึงในการใช้ภาษาไทยในการเขียน

การศึกษารายวิชาภาษาไทย นอกจากจะศึกษาลักษณะสำคัญของภาษาแล้ว ยังต้องศึกษาเรื่อง การใช้ภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสมหากผู้ใช้ภาษามีความรู้เรื่องการใช้ภาษาไม่ดีพอ อาจทำให้การติดต่อสื่อสาร เกิดความผิดพลาดสื่อสารได้ไม่ตรงความต้องการ หรือสื่อความได้แต่ไม่เหมาะสมทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสื่อสาร ความผิดพลาดหรือความไม่เหมาะสมที่เกิดขึ้นดังกล่าวล้วนมีสาเหตุมาจากการใช้ภาษาที่บกพร่อง หรือไม่คำนึงถึงการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ภาษาเป็นระบบสัญลักษณ์ซึ่งเกิดจากการที่คนในสังคมช่วยกันกำหนดขึ้น ดังนั้นการใช้ภาษาของมนุษย์จึงต้องอยู่ภายในระบบ อันประกอบด้วยระเบียบและกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับร่วมกัน หากใช้ผิดไปจากกฎเกณฑ์ที่ยอมรับกันแล้ว อาจก่อให้เกิดความสับสนในการสื่อความหมายได้ ข้อควรคำนึงในการใช้ภาษาไทย มีดังนี้

การใช้ภาษาผิด

การใช้ภาษาไม่เหมาะสม

การใช้ภาษาไม่ชัดเจน

การใช้ภาษาไม่สละสลวย

การใช้ภาษาผิด

การใช้ภาษาผิด หมายถึง การใช้ภาษาผิดหลักไวยากรณ์ หรือผิด
ความหมาย อาจเกิดจากการใช้คำผิดความหมาย

ใช้คำผิดหลักไวยากรณ์ ใช้กลุ่มคำและสำนวนผิด เรียงคำหรือ กลุ่มคำผิด
ลำดับ และประโยคไม่สมบูรณ์ ดังนี้

๑. ใช้คำผิดความหมาย คือ การนำคำที่มีความหมายอย่างหนึ่ง
ไปใช้โดยต้องการให้มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งแตกต่างไปจากความหมายไป
 - น้ำท่วมเป็นเวลาหลายเดือน บัดนี้แผ่นดินแห้งแล้งลงแล้ว(แห้ง)
 - คลองที่ไม่จำเป็นถูกทับถมไปจนหมด(ถม)
๒. ใช้คำผิดหลักไวยากรณ์ คือ การใช้คำบุพบท สันธาน หรือ ลักษณะนามผิด เช่น
 - เราแนะนำการป้องกันโรคให้กับเด็ก (แก่)
 - พระภิกษุของวัดนี้ ทุกท่านล้วนแต่มีความสงบทางจิตแล้ว(รูป)
๓. ใช้กลุ่มคำและสำนวนผิด ได้แก่ การใช้กลุ่มคำและสำนวนผิดไป
จากไวยากรณ์ เช่น
 - ขอให้คู่บ่าวสาวอยู่ร่วมกันยี่ดียว จนถึง ไม่เที่ยวอดทอง ระวังอดเงิน
(ไม่เที่ยวอดทอง ระวังอดเพชร)
 - คนทำผิดมักจะแสดงอาการกินปูนร้อนท้อง ให้จับได้ (กินปูนร้อนท้อง)
๔. เรียงคำหรือกลุ่มคำผิดลำดับ คือ การเรียงคำไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เช่น
 - เขาไม่ทราบสิ่งถูกต้องว่าอย่างไร (เขาไม่ทราบว่าสิ่งที่ถูกต้องเป็นอย่างไร)
 - วันนี้อาจารย์บรรยายให้ฟังวิชาต่างๆ (วันนี้อาจารย์บรรยายวิชาต่างๆให้ฟัง)

การเขียนบรรยาย

การเขียนบรรยาย คือ การเขียนที่ใช้เล่าเรื่อง หรืออธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ตามลำดับเหตุการณ์ การเขียนบรรยายโวหาร จะมุ่งความชัดเจน เขียน ตรงไปตรงมา รวบรัด กล่าวถึงแต่สาระสำคัญไม่จำเป็นต้องมีพลความ หรือความปลุกย่อยเสริม ในการเขียนทั่ว ๆ ไปมักใช้บรรยายโวหาร เพราะเหมาะในการติดต่อสื่อสารเนื่องจาก สำนวนประเภทนี้มุ่งสาระเขียนอย่างสั้น ๆ ได้รับความชัดเจนงานเขียนที่ควรใช้บรรยาย ได้แก่ การเขียนอธิบายประเภทต่าง ๆ เช่น เขียนรายงานวิทยานิพนธ์ ตำรา บทความ การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง เช่น บันทึก จดหมายเหตุ การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นประเภท บทความเชิงวิจารณ์ข่าว เป็นต้น

หลักการเขียนบรรยาย

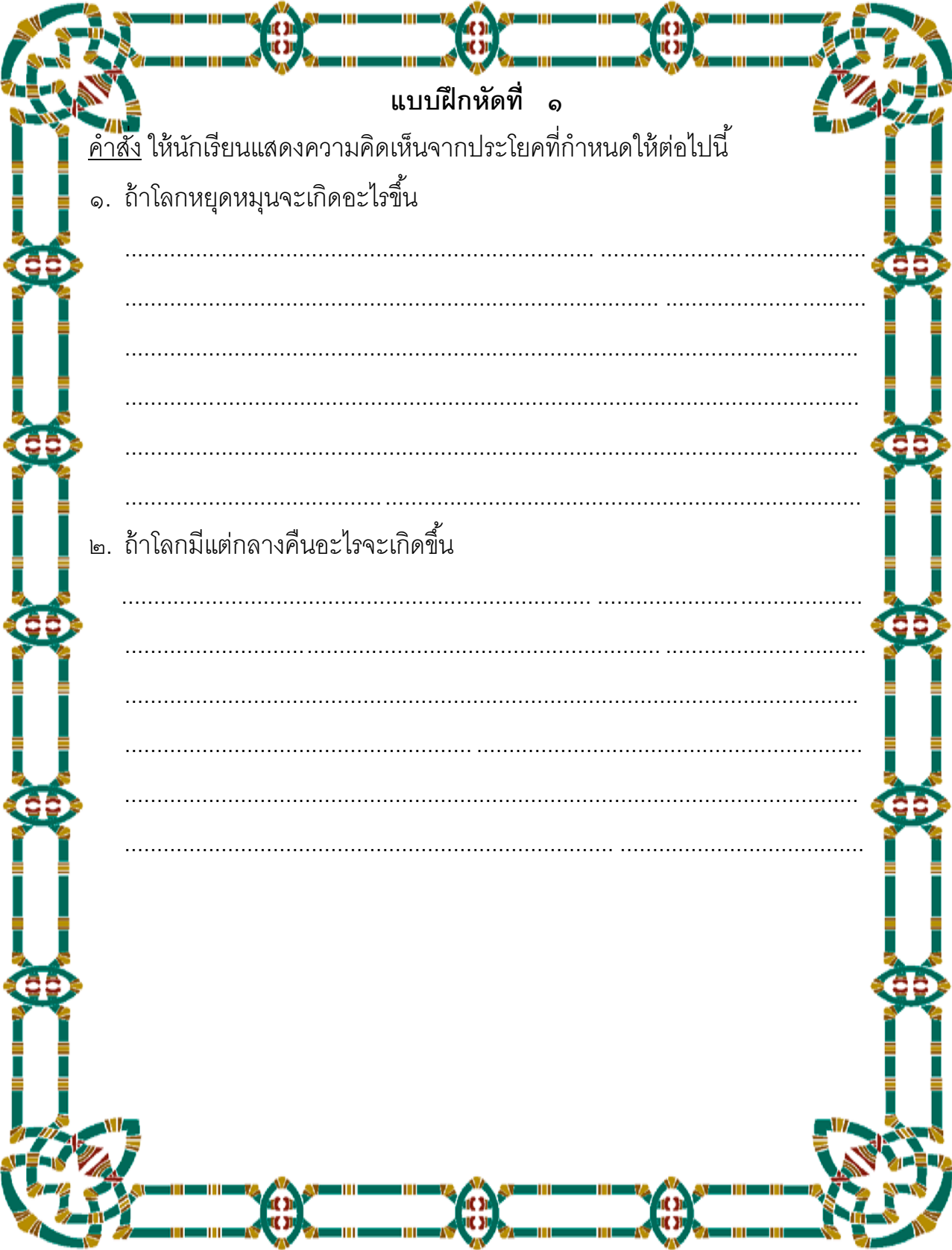
- ๑) เรื่องที่เขียนต้องเป็นเรื่องจริง ผู้เขียนควรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน เป็นอย่างดี โดยอาจรู้มาจากประสบการณ์ หรือการค้นคว้าก็ได้
- ๒) เลือกเขียนเฉพาะสาระสำคัญ ไม่เน้นรายละเอียด แต่เขียนตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม
- ๓) ใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย หากต้องการจะกล่าวให้ชัดเจนอาจใช้อุปมาโวหารและ สาทกโวหารเข้าช่วยได้บ้าง แต่ต้องไม่มากจนส่วน ที่เป็นสาระสำคัญกลายเป็นส่วนด้อยไป
- ๔) เรียบเรียงความคิดให้ต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน

การเขียนอธิบาย

การเขียนอธิบาย คือ การเขียนเพื่ออธิบายความหมายให้กระจ่าง หรือขยายความให้มีรายละเอียดชัดเจนขึ้น หรือชี้แจง หรือชี้แจงสิ่งต่างๆ ให้แจ่มแจ้งขึ้น งานเขียนที่มีลักษณะเป็นการอธิบายนี้ ผู้เขียนสามารถนำ ถ้อยคำมาเรียบเรียงได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสละสลวย เพื่อให้ผู้อื่น เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ตรงตามที่คุณเขียนต้องการ

ตัวอย่างการเขียนอธิบาย

พ่อเดินเข้าหากอไผ่ป่า เลือกตัดลำเท่าขามาสองปล้อง ทำเป็น กระจบอก คัดเห็ดดอกใหญ่ไปล้างในลำห้วยจนสะอาด บรรจุลงใน กระจบอกไม้ไผ่จนแน่น ไม่ต้องใส่น้ำ เติมเกลือและเติมน้ำพริกกลงไป พอเหมาะ ก่อไฟเผากระจบอกไม้ไผ่นั้น ไม่นานนักเห็ดก็ขับน้ำออกมา เตือดปูด ๆ

แบบฝึกหัดที่ ๑

คำสั่ง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจากประโยคที่กำหนดให้ต่อไปนี้

๑. ถ้าโลกหยุดหมุนจะเกิดอะไรขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ถ้าโลกมีแต่กลางคืนอะไรจะเกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. ถ้าคนบินได้จะเกิดอะไรขึ้น

.....
.....
.....
.....

2. ถ้าโลกนี้มีแต่คนชั่วอะไรจะเกิดขึ้น

.....
.....
.....

3. ถ้าทุกสิ่งสามารถพูดได้จะเกิดอะไรขึ้น

.....
.....
.....

เกณฑ์การประเมิน

ความถูกต้องของเนื้อหา 4 คะแนน

การจัดลำดับความคิด 3 คะแนน

การใช้ภาษา 3 คะแนน

ผู้ประเมิน.....

แบบฝึกหัดที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบรรยายภาพตามความรู้สึกและจินตนาการ

.....
.....
.....

เกณฑ์การประเมิน

- ความถูกต้องของเนื้อหา 4 คะแนน
- การจัดลำดับความคิด 3 คะแนน
- การใช้ภาษา 3 คะแนน

ผู้ประเมิน.....

ธรรมชาติสร้างอาชีพ

เกณฑ์การประเมิน

ความถูกต้องของเนื้อหา 4 คะแนน

การจัดลำดับความคิด 3 คะแนน

การใช้ภาษา 3 คะแนน

ผู้ประเมิน.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

ความถูกต้องของเนื้อหา	4	คะแนน
การจัดลำดับความคิด	3	คะแนน
การใช้ภาษา	3	คะแนน

ผู้ประเมิน.....

แบบทดสอบระหว่างเรียน

แบบฝึกทักษะที่ ๕

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความรู้สึกจากภาพที่กำหนดให้

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

ความถูกต้องของเนื้อหา	4	คะแนน
การจัดลำดับความคิด	3	คะแนน
การใช้ภาษา	3	คะแนน

ผู้ประเมิน.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนบรรยายจากภาพที่กำหนดให้

.....

.....

.....

.....

.....

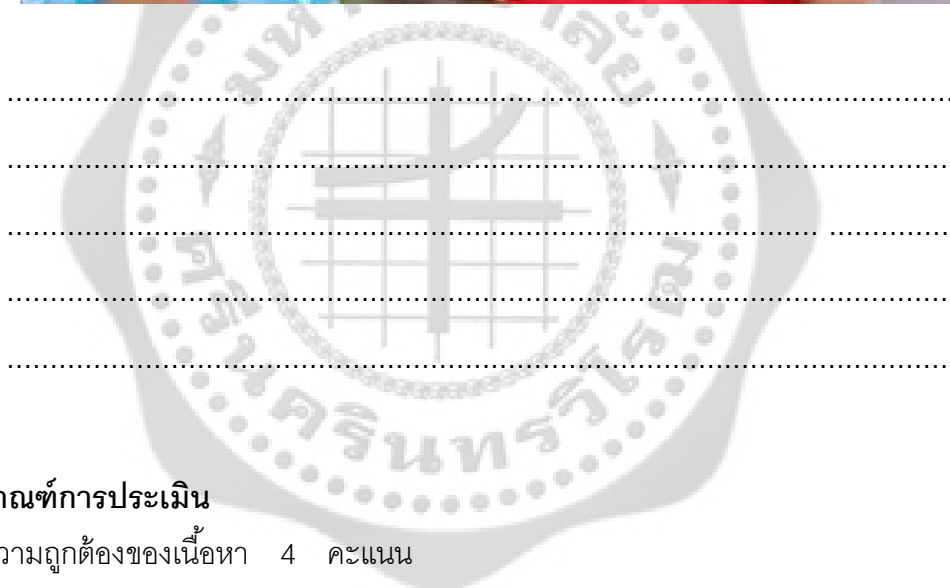
เกณฑ์การประเมิน

ความถูกต้องของเนื้อหา 4 คะแนน

การจัดลำดับความคิด 3 คะแนน

การใช้ภาษา 3 คะแนน

ผู้ประเมิน.....

เกณฑ์การประเมิน

ความถูกต้องของเนื้อหา	4	คะแนน
การจัดลำดับความคิด	3	คะแนน
การใช้ภาษา	3	คะแนน

ผู้ประเมิน.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 /.....โรงเรียนเซนต์เทเรซา

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง แบบทดสอบการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการเขียน
 ของนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบชุดที่ 1 สาระพันสรวด์คำ
2. แบบทดสอบชุดที่ 2 เรียงกลุ่มคำหรือวลี
3. แบบทดสอบชุดที่ 3 ถ้อยวจีสร้างสรรค์
4. แบบทดสอบชุดที่ 4 สาระพันประโยค
5. แบบทดสอบชุดที่ 5 พรรณนาเรื่องราว

ตอนที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนคำใหม่จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้

1. หน้า

.....
.....
.....
.....
.....

2. พระ

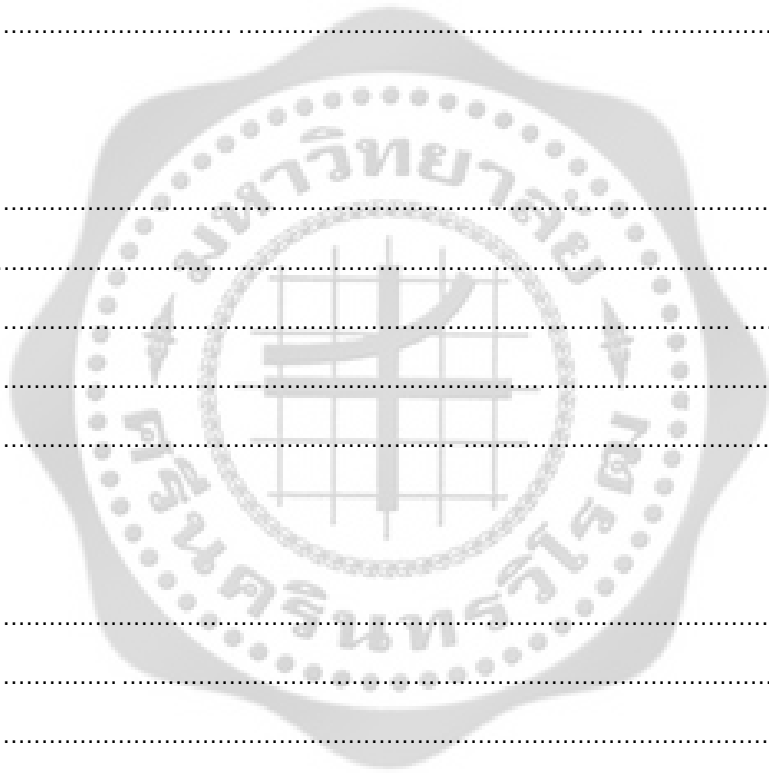
.....
.....
.....
.....
.....

3. ใจ

.....
.....
.....
.....
.....

4. พ่อ

.....
.....
.....
.....
.....

5. นัก

.....

.....

.....

.....

.....

6. ชาว

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนกลุ่มคำต่างๆ จากคำที่กำหนดให้

1. เด็ก ดอกไม้ เล็กน้อย สีแดง กลัว

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความมืด แสงแดด น่ารัก ผู้หญิง เกลียด

.....

.....

.....

.....

.....

3. เติลิด แล่น ดวงใจ ความดี น่ารัก

.....

.....

.....

.....

.....

4. ผ้าเช็ดหน้า โทรศัพท์ พัดลม หนังสือ โรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

5. หนังสือพิมพ์ ยินดี ความร้อน สวรรค์ ปรีศนา

.....

.....

.....

.....

.....

6. เจริญ บำนาญ เซนติเมตร รางวัล กักขัง

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนประโยคต่างๆ จากคำที่กำหนดให้

1. เฉื่อยชา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. คัดเลือก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. เข้มงวดกวดขัน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สถานีรถไฟ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. กองทัพเรือ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ออมสิน

.....

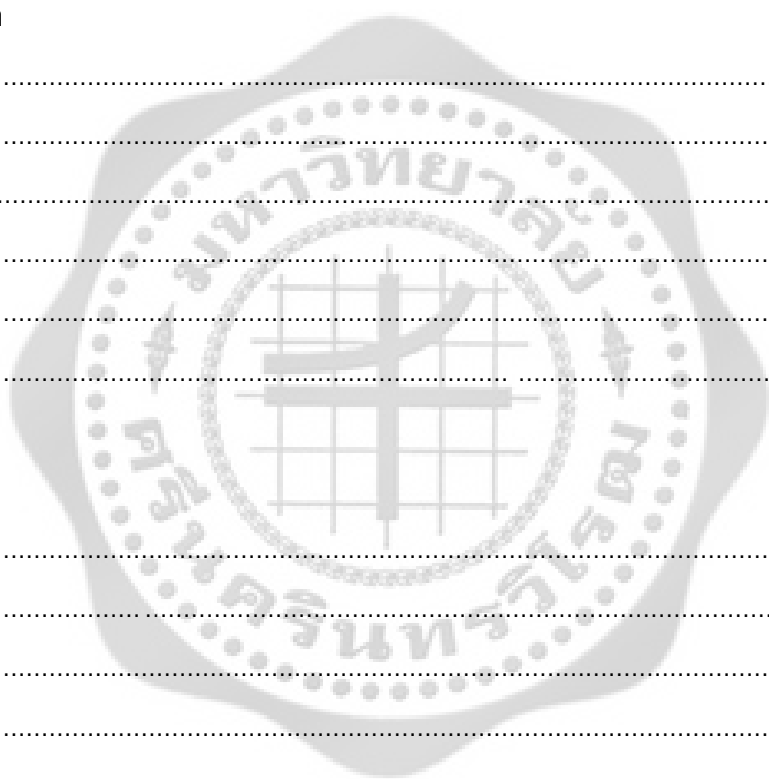
.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนประโยคต่างๆ ที่กำหนดให้

1. ประโยคขออภัย

.....

.....

.....

.....

.....

2. ประโยคปฏิเสธ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประโยคคำถาม

.....

.....

.....

.....

.....

4. ประโยคบอกเล่า

.....

.....

.....

.....

.....

5.ประโยคคำสั่ง

.....

.....

.....

.....

.....

6.ประโยคแสดงความต้องการ

.....

.....

.....

.....

.....

4. พอเพียง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ตื่นเต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. กตัญญู

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสมพร ตอยยี่ปี
วันเดือนปีเกิด	16 มีนาคม 2505
สถานที่เกิด	เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	68/6 หมู่ 5 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 10530
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนเซนต์เทเรซา กระทุ่มราย หนองจอก กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2519	สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา จาก โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532	ปริญญาตรีการศึกษามหาบัณฑิต เอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2554	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ